

LỄ THẬT VỀ SỰ TIN ĐẾN DANH CHÚA JÊSUS CHRIST

Bài 12 - Trình tự các bước của sự cứu chuộc trong quyền phép của Lời Đức Chúa Trời.

Phần 3 (tiếp theo 3): Ý nghĩa mẫu nhiệm chi tiết của Lễ Vượt qua của Đức Giê-Hô-Va.

Nguyên tắc của việc ăn thịt chiên con trong đêm Lễ Vượt Qua của Đức Giê-Hô-Va.

Trong tất cả mọi công việc trong các ngành, nghề mà loài người phải làm, dù đơn giản hay phức tạp, đều có “luật bất thành văn”, hoặc có luật định rõ ràng về thứ tự các bước mà người ta phải tôn trọng khi bắt tay làm, để bảo đảm an toàn cho con người, bảo đảm chất lượng cho công việc đó thể nào, thì đối với việc thực hành đức tin của người tin Chúa cũng phải tuân theo các mạng lệnh của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời thể đó.

Lời Đức Chúa Trời đã cho chúng ta biết mục đích Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời tạo nên loài người ở trên đất này, là để tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ cho Ngài, mà để có được một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ, Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho loài người Luật pháp, nghĩa là một tiêu chuẩn, được cai trị bởi chính Thần của Đức Giê-Hô-Va, hầu cho trải các đời của loài người sống trên đất này, đều phải đối diện với tiêu chuẩn đó mà sống theo ý muốn của Đức Giê-Hô-Va, cho đến khi mọi sự thuộc về kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ đó được hoàn thành.

Thi-Thiên 40:5-8: **Hỡi Giê-hô-va, Đức Chúa Trời tôi, công việc lạ lùng Chúa đã làm, và những tư tưởng của Chúa hướng cùng chúng tôi, thật là nhiều, không thể sắp đặt trước mặt Chúa; Nếu tôi muốn truyền các việc ấy ra, và nói đến, thật lấy làm nhiều quá không đếm được. Chúa không thích của lễ thiêu bằng con sinh tế hoặc của lễ chay: Chúa đã sở tai tôi. Chúa không có đòi của lễ thiêu hay là của lễ chuộc tội. Bấy giờ tôi nói: Đây tôi đến; Trong quyển sách đã có chép về tôi; Hỡi Đức Chúa Trời tôi, tôi lấy làm vui mừng làm theo ý muốn Chúa, Luật pháp Chúa ở trong lòng tôi.**

Xuất Ê-díp-tô Ký 19:1-6: **Tháng thứ ba, sau khi ra khỏi xứ Ê-díp-tô, trong ngày đó dân Y-sơ-ra-ên đến nơi đồng vắng Si-na-i. Từ Rê-phi-đim ra đi, đến nơi đồng vắng Si-na-i, đóng trại tại đó, đối diện cùng núi. Môi-se bèn lên đến Đức Chúa Trời, Đức Giê-hô-va ở trên núi gọi người mà phán rằng: Người hãy nói như vậy cho nhà Gia-cốp, và tỏ điều này cho dân Y-sơ-ra-ên: Các người đã thấy điều Ta làm cho người Ê-díp-tô, Ta chở các người trên cánh chim đại bàng làm sao, và dẫn các người đến cùng Ta thể nào. Vậy, bây giờ, nếu các người vâng Lời Ta và giữ sự giao ước Ta, thì trong muôn dân, các người sẽ thuộc riêng về Ta, vì cả thế gian đều thuộc về Ta. Các người sẽ thành một nước thầy tế lễ, cùng một dân tộc thánh cho Ta. Bấy nhiêu Lời đó người sẽ nói lại cùng dân Y-sơ-ra-ên.**

Ma-la-chi 2:15a: **Vả, hơi sống của Đức Chúa Trời đâu có dư dật, chỉ làm nên một người mà thôi. Nhưng vì sao chỉ làm một người? Ấy là vì tìm một dòng dõi thánh.**

Trong thực tế, dòng dõi ra từ Gia-cốp (Y-sơ-ra-ên) được gọi là dân Y-sơ-ra-ên trong xác thịt đó, chưa xứng đáng với tiêu chuẩn được gọi là Y-sơ-ra-ên, nhưng họ phải sống theo Luật pháp của Đức Chúa Trời cho xứng đáng với danh Y-sơ-ra-ên, là danh mà Đức Giê-Hô-Va đã đặt cho Gia-cốp, khi người đã thắng được những sự thử thách mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã khiến cho người phải trải qua, như Lời Chúa đã chép:

Sáng thế ký 32:24-28: **Vả, một mình Gia-cốp ở lại; thì có một người vật lộn với mình đến rạng đông. Khi người đó thấy mình không thắng nổi, bèn đánh vào xương hông Gia-cốp; xương hông liền trật trong khi vật lộn. Người đó bèn nói: Trời đã rạng đông rồi; thôi để cho ta đi; nhưng Gia-cốp đáp rằng: Tôi chẳng cho người đi đâu, nếu người không ban phước cho tôi. Người đó hỏi: Tên người là chi? Đáp rằng: Tên tôi là Gia-cốp. Người lại nói: Tên người sẽ chẳng làm Gia-cốp nữa, nhưng tên là Y-sơ-ra-ên, vì người đã có vật lộn cùng Đức Chúa Trời và người ta; người đều được thắng.**

Chữ Y-sơ-ra-ên - Israel^{H3478} chép trong câu 28 trên, đó là chữ יִשְׂרָאֵל - Yisra'el, số 3478, ra từ chữ יָרָא - sarah, số 8280 và chữ אֵל - 'el, số 410 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *người có sức mạnh, có quyền phép của con vua, người sẽ được cai trị như Đức Chúa Trời;*

Dân Y-sơ-ra-ên là bóng về những người sẽ tin đến Danh của Đức Chúa Jêsus Christ, được gọi là con Đức Chúa Trời và được đồng kế tự với Đấng Christ, như Lời Chúa có chép:

Rô-ma 8:16-17: **Chính Đức Thánh Linh làm chứng cho lòng chúng ta rằng chúng ta là con cái Đức Chúa Trời. Lại nếu chúng ta là con cái, thì cũng là kẻ kế tự: kẻ kế tự Đức Chúa Trời và là kẻ đồng kế tự với Đấng Christ, miễn chúng ta đều chịu đau đớn với Ngài, hầu cho cũng được vinh hiển với Ngài.**

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã báo trước rằng, muôn dân trên đất này đều sẽ làm dân của Đức Chúa Trời.

Thi-Thiên 47:1-9: **Hỡi các dân, hãy vỗ tay; Hãy lấy tiếng thắng trận mà reo mừng cho Đức Chúa**

Trời. Vì Đức Giê-hô-va chí cao thật đáng kính; Ngài là Vua lớn trên cả trái đất. Ngài khiến các dân suy phục chúng tôi, và là các nước phục dưới chân chúng tôi. Ngài chọn cơ nghiệp cho chúng tôi, là sự vinh hiển của Gia-cốp mà Ngài yêu mến. Đức Chúa Trời ngự lên có tiếng reo mừng, Đức Giê-hô-va thăng lên có tiếng kèn thổi. Hãy hát ngợi khen Đức Chúa Trời, khá hát đi; Hãy hát ngợi khen Vua chúng tôi, khá hát đi; Vì Đức Chúa Trời là Vua của cả trái đất; Hãy hát ngợi khen cách thông hiểu. Đức Chúa Trời cai trị các nước, Đức Chúa Trời ngự ngôi thánh Ngài. Vua các dân đều nhóm nhau lại đặng làm dân Đức Chúa Trời của Áp-ra-ham; Vì các khiên của đất đều thuộc về Đức Chúa Trời; Ngài được tôn chí cao.

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã biết trước rằng, dân Y-sơ-ra-ên sẽ bỏ Luật pháp của Ngài mà làm theo lời truyền khẩu của loài người xác thịt và thờ lạy thần tượng hư không và họ cũng sẽ chối bỏ Con một của Ngài, là Đức Chúa Jêsus Christ, nên Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã quyết định ban ân điển cho dân ngoại và Đức Giê-Hô-Va sẽ dùng dân ngoại, khi đã được cứu chuộc bởi Con một Ngài, là Đức Chúa Jêsus Christ mà được hưởng quyền làm con Đức Chúa Trời, để rao giảng Lời Đức Chúa Trời cho dân Y-sơ-ra-ên, nhưng bởi lòng kiêu ngạo và cứng cỏi mà họ vẫn không chịu nghe theo, như Lời Chúa đã chép:

Ê-sai 28:1-16: **Khốn thay cho mảo triều thiên kiêu ngạo của những bợm rượu Ép-ra-im, khốn thay cho hoa chóng tàn làm đồ trang sức đẹp nhất dân ấy, đóng tại nơi trũng màu mỡ của những người say rượu? Nay, từ nơi Chúa có một người mạnh và có quyền, giống như cơn bão mưa đá, như trận gió phá hại, như nước lớn vỡ bờ. Người sẽ lấy tay ném cả xuống đất. Mảo triều thiên kiêu ngạo của những bợm rượu Ép-ra-im sẽ bị giày đập dưới chân. Cái hoa chóng tàn làm đồ trang sức đẹp nhất dân ấy, đóng tại nơi trũng màu mỡ, cũng sẽ giống như trái vả chín trước mùa hè: người ta thấy nó, vừa mới vào tay thì đã nứt. Trong ngày đó, Đức Giê-hô-va vạn quân sẽ trở nên mảo triều thiên chói sáng và mảo miện rực rỡ của dân sót Ngài; sẽ trở nên thần công chánh cho kẻ ngồi trên tòa xét đoán, và sức mạnh cho những kẻ đuổi giặc nơi cửa thành. Song những kẻ ấy cũng choáng váng vì rượu, xiêu tó vì các thứ rượu mạnh. Thấy tế lễ và đấng tiên tri đều choáng váng vì rượu mạnh, bị rượu nuốt đi, nhân các thứ rượu mạnh mà xoàng ba; xem sự hiện thấy thì cất nghĩa sai, xử kiện thì vấp ngã; mưa ra ô ướ đầy bàn tiệc, chẳng có chỗ nào sạch! Vậy người sẽ dạy khôn cho ai, và khiến ai hiểu sự dạy dỗ mình? Có phải là dạy cho những trẻ con thôi bú, mới lia khỏi vú chằng? Vì, với họ phải giềng mới thêm giềng mới, giềng mới thêm giềng mới; hàng thêm hàng, hàng thêm hàng; một chút chỗ này, một chút chỗ kia! Vậy nên Đức Giê-hô-va sẽ dùng môi lạ lưỡi khác mà phán cùng dân này. Ngài đã phán cùng nó rằng: Đây là nơi yên nghỉ; hãy để kẻ mệt nhọc được yên nghỉ. Đây là lúc mát mẻ cho các người. Thế mà họ chẳng chịu nghe. Lời Đức Giê-hô-va đối với họ sẽ là giềng mới thêm giềng mới, giềng mới thêm giềng mới; hàng thêm hàng, hàng thêm hàng; một chút chỗ này, một chút chỗ kia; hầu cho họ bước tới, thì ngã nhào và giập nát, sập bẫy, và bị bắt! Vậy nên, hỡi các người là những người ngạo mạn, cai trị dân này ở Giê-ru-sa-lem, hãy nghe Lời của Đức Giê-hô-va. Vì các người nói rằng: Chúng ta đã kết ước với sự chết, và giao ước cùng nơi âm phủ. Khi tai nạn hủy diệt trái qua, sẽ chẳng chạm đến ta đâu. Chúng ta lấy sự nói dối là nơi nương náu, sự gian lận làm nơi ẩn mình. Vậy nên, Chúa Giê-hô-va phán như vậy: Nay, Ta đặt tại Si-ôn một hòn đá để làm nền, là đá đã thử nghiệm, là đá góc quý báu, là nền bền vững: ai tin sẽ chẳng gập rút.**

Chúng ta đang ở trong kỳ mà Lời Chúa đã chép là “kỳ hoán cải” (Hê-bơ-rơ 9:10), và chúng ta là kẻ thờ phượng Đức Chúa Trời bằng tâm thần và bằng Lễ thật, như Đức Chúa Jêsus Christ đã phán: “Nhưng giờ hầu đến, và đã đến rồi, khi những kẻ thờ phượng thật lấy tâm thần và lễ thật mà thờ phượng Cha: ấy đó là những kẻ thờ phượng mà Cha ưa thích vậy. Đức Chúa Trời là Thần, nên ai thờ lạy Ngài thì phải lấy tâm thần và lễ thật mà thờ lạy.” (Giăng 4:23-24) và chúng ta đã chết về luật pháp, là điều bắt buộc mình, thì được buông tha khỏi luật pháp đặng hầu việc Đức Chúa Trời theo cách mới của Thánh Linh, chớ không theo cách cũ của văn tự. (Rô-ma 7:6).

Chúng ta vốn được Lời Chúa gọi là dân ngoại, nhưng trong Danh của Đức Chúa Jêsus Christ mà chúng ta được gọi là dân của Đức Chúa Trời và như vậy, người ta không được phép nói rằng, Luật pháp được chép trong Kinh-Thánh phần Cựu-ước đó là dành cho dân Y-sơ-ra-ên, chứ không phải dành cho chúng ta ngày nay! Vì Kinh-Thánh đã chép rằng: “**Vậy anh em đã từ bỏ mọi điều độc ác, mọi điều gian xảo, mọi thứ giả trá, lòng ghen ghét và sự nói hành, thì hãy ham thích sữa thiêng liêng của đạo (sữa nguyên chất của Lời Đức Chúa Trời), như trẻ con mới đẻ vậy, hầu cho anh em nhờ đó lớn lên mà được cứu linh hồn, nếu anh em đã ném biết Chúa là ngọt ngào. Hãy đến gần Ngài, là hòn đá sống, bị người ta loại ra, song được chọn**

và quý trước mặt Đức Chúa Trời, và anh em cũng như đá sống, được xây nên nhà thiêng liêng, làm chức tế lễ thánh, đặng dâng của tế lễ thiêng liêng, nhờ Đức Chúa Jêsus Christ mà đẹp ý Đức Chúa Trời. Vì trong Kinh Thánh có chép rằng: **Này, Ta đặt tại Si-ôn hòn đá góc nhà đã chọn lựa và quý báu; Ai tin đến đá ấy sẽ không bị xấu hổ. Vậy nên, cho anh em là kẻ đã tin, thì là đá quý; nhưng cho những kẻ không tin, thì Hòn đá mà bị thợ xây nhà loại ra, bèn trở nên đá góc nhà, là Đá gây cho vấp vấp, là Đá lớn làm cho sa ngã; họ bị vấp Đá đó, vì không vâng phục Lời (của Đức Chúa Trời), và điều ấy đã định sẵn cho họ rồi. Nhưng anh em là dòng giống được lựa chọn, là chức thầy tế lễ nhà vua, là dân thánh là dân thuộc về Đức Chúa Trời, hầu cho anh em rao giảng nhân đức của Đấng đã gọi anh em ra khỏi nơi tối tăm, đến nơi sáng láng lạ lùng của Ngài; anh em ngày trước không phải là một dân, mà bây giờ là dân Đức Chúa Trời, trước không được thương xót, mà bây giờ được thương xót.**" (1 Phi-e-rơ 2:1-10).

1 Cô-rinh-tô 12:4-13: **Vả, có các sự ban cho khác nhau, nhưng chỉ có một Đức Thánh Linh. Có các chức vụ khác nhau, nhưng chỉ có một Chúa. Có các việc làm khác nhau, nhưng chỉ có một Đức Chúa Trời, là Đấng làm mọi việc trong mọi người. Đức Thánh Linh tỏ ra trong mỗi một người, cho ai nấy đều được sự ích chung. Vả, người này nhờ Đức Thánh Linh, được lời nói khôn ngoan; kẻ kia nhờ một Đức Thánh Linh ấy, cũng được lời nói có tri thức. Bởi một Đức Thánh Linh, cho người này được đức tin; cũng bởi một Đức Thánh Linh ấy, cho kẻ kia được ơn chữa tật bệnh; người thì được làm phép lạ; kẻ thì được nói tiên tri; người thì được phân biệt các thần; kẻ thì được nói nhiều thứ tiếng khác nhau, người thì được thông giải các thứ tiếng ấy. Mọi điều đó là công việc của đồng một Đức Thánh Linh mà thôi, theo ý Ngài muốn, phân phát sự ban cho riêng cho mỗi người. Vả, như thân là một, mà có nhiều chi thể, và như các chi thể của thân đều có nhiều, cũng chỉ hiệp thành một thân mà thôi, Đấng Christ cũng như vậy. Vì chúng chúng ta hoặc người Giu-đa, hoặc người Gờ-réc (*Greek*), hoặc tôi mọi, hoặc tự chủ, đều đã chịu phép báp-têm chung một Thánh Linh để hiệp làm một thân; và chúng ta đều đã chịu uống chung một Thánh Linh nữa.**

Bây giờ chúng ta cùng trở lại với các mạng lệnh mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã phán về Lễ vượt qua của Ngài và chúng ta sẽ cùng bước vào những sự mâu nhiệm, được tỏ ra bởi Đức Thánh-Linh, là Thần Lẽ thật.

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:1-11: **Tại xứ Ê-díp-tô, Đức Giê-hô-va phán cùng Môi-se và A-rôn rằng: Tháng này định làm tháng đầu cho các người, tức là tháng giêng trong quanh năm. Hãy nói cho toàn hội chúng Y-sơ-ra-ên rằng: Đến ngày mồng mười tháng này, mỗi gia trưởng tùy theo nhà mình phải bắt một con chiên con. Nếu nhà ít người quá ăn không hết một chiên con, hãy chung cùng người rất lân cận mình, tùy theo số người; và hãy tính cho mỗi chiên con tùy sức người ăn hết. Các người hãy bắt hoặc trong bầy chiên, hoặc trong bầy dê, chiên con đực hay là dê con đực, tuổi giáp niên, chẳng tì vết chi, đoạn để dành cho đến ngày mười bốn tháng này; rồi cả hội chúng Y-sơ-ra-ên sẽ giết nó, vào lối chiều tối. Họ sẽ lấy huyết đem bôi trên hai cây cột và mày cửa của nhà nào ăn thịt chiên con đó. Đêm ấy họ sẽ ăn thịt chiên quay với bánh không men và rau đắng. Chớ ăn thịt nửa chín nửa sống hay là luộc trong nước, nhưng phải quay trên lửa cả và đầu, giò, với bộ lòng. Các người chớ để chi còn lại đến sáng mai; nếu còn lại, hãy thiêu đi. Vậy, ăn thịt đó, phải như vậy: Dây lưng cột, chân mang giày, tay cầm gậy, ăn hối hả; ấy là lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va.**

Chúng ta học tiếp tới câu 11: **Vậy, ăn thịt đó, phải như vậy: Dây lưng cột, chân mang giày, tay cầm gậy, ăn hối hả; ấy là lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va.**

Bản King James version chép: ¹¹And thus ^{H3602} shall ye eat ^{H398} it; with your loins ^{H4975} girded ^{H2296}, your shoes ^{H5275} on your feet ^{H7272}, and your staff ^{H4731} in your hand ^{H3027}; and ye shall eat ^{H398} it in haste ^{H2649}: it is the LORD'S ^{H3068} passover ^{H6453}.

Có nghĩa là: **Vậy, các người phải ăn (thịt chiên con với rau đắng), lưng các người phải thắt lại bằng dây buộc, chân các người phải mang giày, phải có gậy trong tay mình và phải ăn trong sự hối hả; đó là Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va.**

Bây giờ chúng ta sẽ bước vào ý nghĩa chi tiết của mạng lệnh trên theo Lẽ thật, tức là theo Luật pháp của Thánh-Linh sự sống, vì Lời của Đức Chúa Trời là thần linh và sự sống, có ích cho sự sống lại của linh hồn chúng ta, chứ không thể áp dụng theo Luật pháp văn tự, mà Đức Chúa Jêsus Christ gọi các Lời văn tự đó là xác thịt, chẳng ích chi cho sự sống lại của linh hồn. (Giăng 6:63).

Chữ **ăn** - eat^{H398} chép trong câu 11 trên, đó là chữ אָכַל - 'akal, số 398 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **ăn, nuốt, thiêu đốt, tiêu thụ, sử dụng**, đó là bóng về việc trọn cuộc đời của người tin Chúa phải được nghe Lời Đức Chúa Trời, cả Luật pháp văn tự và Luật pháp của Thánh-Linh sự sống, có như vậy thì đức tin của người ấy mới được thành lập và kể từ đó, trong mọi hoàn cảnh mà người ấy phải đối diện với, linh hồn của người đó sẽ hành động quản trị xác thịt mình sống theo Lời Đức Chúa Trời, cho đến khi linh hồn người đó được về thiên đàng.

Chữ **lưng** - loins^{H4975} chép trong câu 11 trên, đó là chữ לָמַח - mothen, số 4975 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **bị mong manh, yếu ớt, ít ỏi, nghèo nàn, chỗ thất bại của lưng**;

Kể từ khi A-đam phạm tội ăn trái của cây biết điều thiện và điều ác, thì sự chết đã vào trong loài người hết thảy, nghĩa là linh hồn của loài người, vốn một ngọn đèn của Đức Giê-Hô-Va, bị thiếu mất sự vinh hiển của Đức Chúa Trời, mà trở nên mỏng manh, dễ vỡ, hao mòn vì phải ngồi trong bóng của sự chết, như Lời Chúa đã chép: **“Linh hồn tôi hao mòn vì mong ước sự cứu chuộc của Chúa;”** (Thi-Thiên 119:81a).

Thi-Thiên 84:2: Linh hồn tôi mong ước đến đổi hao mòn về hành lang của Đức Giê-hô-va; Lòng và thịt tôi kêu la về Đức Chúa Trời hằng sống.

Thi-Thiên 88:1-5: Hỡi Đức Giê-hô-va, Đức Chúa Trời về sự cứu rỗi tôi. Ngày và đêm tôi kêu cầu trước mặt Chúa. Nguyện lời cầu nguyện tôi thấu đến trước mặt Chúa; Xin hãy nghiêng tai qua nghe tiếng kêu cầu của tôi. Vì linh hồn tôi đầy dẫy sự hoạn nạn, mạng sống tôi hầu gần âm phủ. Tôi bị kể vào số những kẻ đi xuống huyệt; Tôi khác nào một người chẳng có ai giúp đỡ, bị bỏ giữa kẻ chết, giống như những kẻ bị giết nằm trong mồ mả, mà Chúa không còn nhớ đến, là kẻ bị truất khỏi tay Chúa.

Khi người tin Chúa đối diện với Luật pháp văn tự, người ấy sẽ bởi Luật pháp chỉ cho mà biết tội lỗi cùng nhận biết hậu quả của tội lỗi tác động đến thân thể xác thịt mình, khiến người ấy thấy sợ hãi chứ không thấy sự vui mừng, dù rằng Luật pháp của Đức Chúa Trời chép trong Kinh-Thánh có chỉ cho người ta biết con đường người ta phải đi, công việc người ta phải làm theo Luật pháp của Đức Chúa Trời và được gọi là Tin-Lành. Nhưng tự xác thịt người ấy không có quyền làm cho trọn Luật pháp này, như Lời Chúa đã chép: **“Vả, chúng ta biết luật pháp là thiêng liêng; nhưng tôi là tánh xác thịt đã bị bán cho tội lỗi. Vì tôi không hiểu điều mình làm: tôi chẳng làm điều mình muốn, nhưng làm điều mình ghét. Song nếu tôi làm điều mình chẳng muốn, thì bởi đó nhận biết luật pháp là tốt lành. Bấy giờ chẳng phải tôi làm điều đó nữa, nhưng ấy là tội lỗi ở trong tôi. Vả, tôi biết điều lành chẳng ở trong tôi đâu, nghĩa là trong xác thịt tôi, bởi tôi có ý muốn làm điều lành, nhưng không có quyền làm trọn; vì tôi không làm điều lành mình muốn, nhưng làm điều dữ mình không muốn. Ví bằng tôi làm điều mình không muốn, ấy chẳng phải là tôi làm điều đó nữa, nhưng là tội lỗi ở trong tôi vậy. Vậy tôi thấy có luật này trong tôi: khi tôi muốn làm điều lành, thì điều dữ dính dấp theo tôi. Vì theo người bề trong, tôi vẫn lấy luật pháp Đức Chúa Trời làm đẹp lòng; nhưng tôi cảm biết trong chi thể mình có một luật khác giao chiến với luật trong trí mình, bắt mình phải làm phu tù cho luật của tội lỗi, tức là luật ở trong chi thể tôi vậy. Khốn nạn cho tôi! Ai sẽ cứu tôi thoát khỏi thân thể hay chết này?”** (Rô-ma 7:14-24).

Như chúng ta đã biết, Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va không phải là một nghi thức tôn giáo hay là sự kỷ niệm trong sự thờ phượng nơi đền thờ của Đức Giê-Hô-Va, nhưng là **sắc lệnh, chiếu chỉ, quy định, mạng lệnh, đạo luật bắt phải thi hành, đạo luật dân sự của Đức Chúa Trời quy định, sự ban luật pháp để khắc ghi trạm trở vào vật thể, vào lòng người thuộc về Đức Giê-Hô-Va**. Đó là ý nghĩa của chữ Lễ - ordinance^{H2706} (trong cụm từ **lễ vượt qua**) chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 11, đó là chữ פָּסַח - choq, số 2706 ra từ chữ פָּסַח - chaq, số 2710 của tiếng Hê-bơ-rơ.

Còn chữ **vượt qua** - passover^{H6453} chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký đoạn 12 câu 11, đó là chữ פֶּסַח - pecach, số 6453 ra từ chữ פֶּסַח - pacah, số 6452 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **sự bỏ qua, sự làm gián đoạn, sự tạm dừng, sự trải qua, sự vượt qua, sự khiến cho đi khắp khiêng**,

Lễ vượt qua phải được hiểu theo Lễ thật, đó là **sắc lệnh, chiếu chỉ, quy định, mạng lệnh, đạo luật bắt phải thi hành, đạo luật dân sự của Đức Chúa Trời quy định, sự ban luật pháp để khắc ghi trạm trở vào vật thể, vào trong lòng** những người nào kính sợ Đức Chúa Trời và yêu mến Luật pháp của Ngài, như Lời Chúa đã chép: **“Đức Giê-hô-va phán: Đây là giao ước mà Ta sẽ lập với nhà Y-sơ-ra-ên sau những ngày đó. Ta sẽ đặt luật pháp Ta trong bụng chúng nó và chép vào lòng. Ta sẽ làm Đức Chúa Trời chúng nó, chúng nó sẽ làm dân Ta.”** (Giê-rê-mi 31:33)

Trải suốt cuộc đời của người tin Chúa, tức là những người muốn được trở thành dân của Đức Chúa Trời, sẽ phải làm, đó là người ấy phải *ăn nuốt, tiêu thụ, sử dụng Lời Đức Chúa Trời* để có sức lực mà vượt qua hết thảy mọi sự thử thách, tức là người tin Chúa phải thực hiện và đạt các tiêu chuẩn của chữ **lễ - ordinance**^{H2706} này, đó là: *sắc lệnh, chiếu chỉ, quy định, mạng lệnh, đạo luật bắt phải thi hành, đạo luật dân sự của Đức Chúa Trời quy định, sự ban luật pháp để khắc ghi trạm trở vào vật thể, vào lòng người thuộc về Chúa.*

Trong thực tế, linh hồn của người ta là phần yếu nhất, vì nó đã bởi tội lỗi của A-đam mà mất quyền kế tự Đức Chúa Trời, cho nên để có sức lực mà noi theo các mạng lệnh của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời, thì linh hồn người ta cần phải được ràng buộc lại, cần phải được chữa lành, như Lời Chúa đã chép:

Gióp 33:14-18: **Vì Đức Chúa Trời phán một lần, hoặc hai lần; nhưng người ta không để ý đến. Ngài phán trong chiêm bao, trong dị tượng ban đêm, lúc người ta ngủ mê, nằm ngủ trên giường mình; Bấy giờ Ngài mở lỗ tai loài người, niêm phong Lời giáo huấn mà Ngài dạy cho họ, hầu cho trở loài người khỏi điều họ toan làm, và giấu họ tánh kiêu ngạo, cứu linh hồn họ khỏi cái huyết, và mạng sống khỏi bị gươm giết, loài người nằm trên giường mình bị đau đớn sửa phạt, và xương cốt người hằng tranh chạm nhau mãi mãi, miệng người bèn lấy làm gớm ghiếc vật thực, và linh hồn người ghét những đồ ăn mỹ vị. Thịt người bị tiêu hao không còn thấy nữa, và xương người, mà trước chẳng thấy được, bèn bị lộ ra. Linh hồn người đến gần cái hầm, và sự sống người xích lại kẻ giết. Nếu trong một ngàn thiên sứ, có một thiên sứ làm kẻ truyền giải cho người, để chỉ dạy người biết điều ngay thẳng cho người, ắt Đức Chúa Trời làm ơn cho người và phán rằng: “Hãy giải cứu nó khỏi bị sa xuống cái hầm; Ta đã tìmặng giá cứu chuộc rồi” người sẽ được thẳng da mát thịt như buổi thơ ấu; Người trở lại ngày đang thì. Người cầu nguyện cùng Đức Chúa Trời, Đức Chúa Trời bèn đoái thương người, khiến người vui mừng xem thấy mặt Ngài, và Ngài trả lại sự công bình cho người. Đoạn, người đó sẽ hát trước mặt loài người, mà rằng: “Tôi đã phạm tội, làm hư hoại sự ngay thẳng, song chẳng có ích gì cho tôi. Đức Chúa Trời có giải cứu linh hồn tôi khỏi sa xuống hầm, và sự sống tôi sẽ thấy ánh sáng.”**

Giê-rê-mi 30:11-13: **Đức Giê-hô-va phán: Vì Ta ở cùng người đặng giải cứu người. Ta sẽ diệt hết các nước mà Ta đã làm cho người tan lạc trong đó, nhưng người, thì Ta không diệt hết. Ta sẽ sửa phạt người có chừng mực, song chẳng hề để cho người khỏi hình phạt. Đức Giê-hô-va phán như vậy: Vết thương người không chữa được, dấu vết người nặng lắm. Chẳng ai lấy cơ người cầu thay, để người được ràng buộc; người chẳng có thuốc chữa.**

Thân thể xác thịt của loài người có một nơi yếu nhất, đó là vùng thắt lưng, gọi là cái eo của lưng, vì thế cho nên mọi người nam khi làm những công việc nặng, người ta phải có dây nịt lưng, hoặc đeo đai nơi lưng, để bảo vệ ổ bụng mình khi người ta phải gắng sức mang vật nặng trên vai mình, thì nhờ đai nơi lưng mà ổ bụng người ấy không bị bể, không bị vỡ nhờ những sự ràng buộc bao quanh thân thể bảo vệ cơ thành bụng và cột sống mà tạo nên sự vững vàng, như Lời Chúa đã chép:

Ê-phê-sô 4:1-16: **Vậy, tôi là kẻ tù trong Chúa, khuyên anh em phải ăn ở một cách xứng đáng với chức phận mà Chúa đã gọi anh em, phải khiêm nhường đến điều, mềm mại đến điều, phải nhịn nhục, lấy lòng thương yêu mà nhẫn nhịn nhau, dùng dây hòa bình mà giữ gìn sự hiệp một của Thánh Linh. Chỉ có một thân thể, một Thánh Linh, như anh em bởi chức phận mình đã được gọi đến một sự trông cậy mà thôi; chỉ có một Chúa, một đức tin, một phép báp tem; chỉ có một Đức Chúa Trời và một Cha của mọi người, Ngài là trên cả mọi người, giữa mọi người và ở trong mọi người. Nhưng, đã ban ân điển cho mỗi một người trong chúng ta theo lượng sự ban cho của Đấng Christ. Vậy nên có chép rằng: Ngài đã lên nơi cao, dẫn muôn vàn kẻ phu tù, và ban các ơn cho loài người. Vả, những chữ “Ngài đã lên” có nghĩa gì, há chẳng phải là Ngài cũng đã xuống trong các miền thấp ở dưới đất sao? Đấng đã xuống tức là Đấng đã lên trên hết các tầng trời, để làm cho đầy đầy mọi sự. Ấy chính Ngài đã cho người này làm sứ đồ, kẻ kia làm tiên tri, người khác làm thầy giảng Tin Lành, kẻ khác nữa làm mục sư và giáo sư, để các thánh đồ được trọn vẹn về công việc của chức dịch và sự gây dựng thân thể Đấng Christ, cho đến chừng chúng ta thấy đều hiệp một trong đức tin và trong sự hiểu biết Con Đức Chúa Trời, mà nên bậc thành nhân, được tầm thước vóc giạc trọn vẹn của Đấng Christ. Ngài muốn chúng ta không như trẻ con nữa, bị người ta lừa đảo, bị mưu chước dỗ dành làm cho lầm lạc, mà dạy động và đời đổi theo chiều gió của đạo lạc, nhưng muốn cho chúng ta lấy lòng yêu thương nói ra lẽ thật (*the truth*), để trong mọi việc chúng ta đều được thêm lên trong Đấng làm đầu, tức là Đấng Christ. Ấy nhờ Ngài mà cả thân thể ràng buộc vững**

bền bởi những cái lắt léo, khiến các phần giao thông với nhau, tùy lượng sức mạnh của từng phần, làm cho thân thể lớn lên, và tự gây dựng trong sự yêu thương.

Trong mô hình đền tạm của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời nơi đồng vắng, là bóng về cấu trúc của một thân thể trọn vẹn (thuộc linh) của người tin Chúa, thì để bảo vệ đền tạm, cả nơi thánh và nơi chí thánh, thì Đức Giê-Hô-Va đã mạng lệnh cho Môi-se phải làm đó có một hành lang bao quanh đền tạm này.

Xuất Ê-díp-tô Ký 27:9-19: **Người cũng hãy làm cái hành lang cho đền tạm. Về phía nam của hành lang làm bố vi bằng vải gai đậu mịn, dài trăm thước, cùng hai chục cây trụ và hai chục lỗ trụ bằng đồng; đỉnh và nuông trụ thì bằng bạc. Về phía bắc cũng vậy; bố vi đó có trăm thước bề dài, hai chục cây trụ và hai chục lỗ trụ bằng đồng; đỉnh và nuông trụ thì bằng bạc. Bố-vi của hành lang về phía tây có năm chục thước bề dài, mười cây trụ và mười lỗ trụ. Bề ngang của hành lang phía trước, tức là phía đông, có năm chục thước: phía hữu có mười lăm thước bố vi, ba cây trụ và ba lỗ trụ; phía tả có mười lăm thước bố vi, ba cây trụ và ba lỗ trụ. Còn cửa hành lang có một bức màn dài hai chục thước bằng vải gai đậu mịn, chỉ tím, đỏ điều, đỏ sẫm, có thêu, cùng vốn cây trụ và bốn lỗ trụ. Hết thảy trụ xung quanh hành lang đều sẽ có nhờ nuông bạc chấp lại với nhau; đỉnh trụ thì bằng bạc, lỗ trụ thì bằng đồng. Bề dài của hành lang được một trăm thước, bề ngang, mỗi phía, năm chục thước, bề cao năm thước; bố vi sẽ bằng vải gai đậu mịn, còn những lỗ trụ thì bằng đồng. Hết thảy đồ phụ tùng dùng về các việc phụng sự trong đền tạm, cùng cây nọc của đền tạm và cây nọc của hành lang, đều sẽ làm bằng đồng.**

Dân số ký 3:25-26: **Chức phận của con cháu Ghê-tôn trong hội mạc là coi sóc mọi vật chi can đến đền tạm và Trại, tức là tấm bong của Trại và bức màn của cửa hội mạc, các bố vi của hành lang, và bức màn của cửa hành lang bao phủ chung quanh đền tạm và bàn thờ, cùng dây chạc về các việc của đền tạm.**

Mỗi một cây trụ của hành lang đền tạm là bóng về một sách trong Kinh-Thánh, tức là có sáu mươi cây trụ tương ứng với sáu mươi sách trong Kinh-Thánh, bao gồm ba mươi chín sách phần Cựu-ước, và hai mươi một sách phần Tân-ước. *Lưu ý là sách Cô-rinh-tô bao gồm hai thư tín của sứ đồ Phao-lô được coi là một. Sách Tê-sa-lô-ni-ca bao gồm ba thư tín của Phao-lô được coi là một. Thư thứ nhất và thư thứ hai của Phi-e-rơ được coi là một sách. Thư thứ nhất, thư thứ hai và thư thứ ba của sứ đồ Giăng cũng vậy, được coi là một sách.*

Sáu mươi sách trong Kinh-Thánh trọn bộ là bóng về trách nhiệm của loài người phải làm theo Lời của Đức Chúa Trời đối với sự sống của linh hồn mình, vì số mười mang ý nghĩa trách nhiệm, còn số sáu là nói về loài người, được Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời tạo nên vào ngày thứ sáu.

Dây được dùng để néo giữ mỗi cây trụ trong hành lang của đền tạm được xe bằng lông dê, được gọi là **dây chạc**, có tác dụng giữ từ đỉnh của cây trụ néo xuống hai cây nọc bằng đồng chôn xuống đất, cả phía trong và phía ngoài của hành lang, để giữ cho cây trụ được vững vàng. Còn chiều ngang của các cây trụ được nối với nhau bởi các nuông trụ bằng bạc, từ bố vi này tới các bố vi khác, tổng cộng là sáu mươi bố vi được làm bằng vải gai đậu mịn, là bóng về sáu mươi sách trong Kinh-Thánh

Chữ **hành lang** - court^{H2691} chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 27 câu 9 trên, đó là chữ **חַצְרֹת** - chatser, số 2691 ra từ chữ **חַצְרָה** - chatsar, số 2690 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sân nhà, toà án, cung điện của vua, sự rào lại, hàng rào vây quanh, nơi định cư, sự chuyển gia tài; để thổi kèn tiếng vang, để truyền âm thanh vang xa,*

Hành lang đền tạm là bóng về Luật pháp trọn vẹn của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời, được ban cho loài người, với mục đích để loài người tôn cao Lời Đức Chúa Trời trên môi miệng mình và làm theo, để nhờ quyền phép của Lời Đức Chúa Trời mà được cứu chuộc sự sống của linh hồn mình.

Chữ **dây chạc** được chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký cũng như Dân số ký, đó là chữ **מֵיֶתָר**-meythar, số 4340 ra từ chữ **יָתָר** - yathar, số 3498 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *dây, nơi nương dựa chính; sự vượt trội, sự nhô ra, sự dư thừa, sự dồi dào, tính ưu việt, tính xuất sắc, giữ gìn sự sống, sự quá đủ;*

Dây chạc đây là nói về Lễ thật, là sự mâu nhiệm, sự sâu nhiệm, là của báu Nước Thiên đàng, là Lời **hàng sống và bền vững của Đức Chúa Trời**, là nguồn năng lượng chính giúp cho Luật pháp văn tự của Đức Chúa Trời đã chép Kinh-Thánh được vững bền, vì các cột trụ của hành lang đền tạm đó là bóng về Lời của Đức Chúa Trời được chép trong các sách của Kinh-Thánh.

Trở lại với ý nghĩa của chữ **dây lưng cột** được chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 11.

Chữ **dây.. cột (dây thắt lưng)** - girded^{H2296} chép trong câu 11 trên, đó là chữ **גִּירָה**-chagar, số 2296 của

tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự đeo, sự thắt, buộc, quấn quanh mình, đóng đai quanh mình, dây thắt lưng, được bổ nhiệm, được chỉ định, cầm giữ, kiểm chế, giới hạn, sự ban cho sức mạnh, sự truyền sức mạnh cho;*

Như chúng ta đã biết sợi lấy từ vỏ cây *lanh* được dùng để dệt thành vải gai đậu mịn, làm bố vi của đền tạm cũng như may áo cho các thầy tế lễ của dân Y-sơ-ra-ên và áo của các thánh đồ, là bóng về Lời của Đức Chúa Trời được chép trong Kinh-Thánh. Chỉ có Lời của Đức Chúa Trời, tức là Lẽ thật, được gọi là sự công bình của Đức Chúa Trời mới có thể ràng buộc, có thể chữa lành và thêm sức cho linh hồn người tin Chúa mà thôi, như Lời Chúa đã chép:

Ê-sai 11:1-5: Có một chổi sẽ nứt lên từ gốc Y-sai, một nhánh từ rễ nó sẽ ra trái. Thần của Đức Giê-hô-va sẽ ngự trên Ngài, tức là thần khôn ngoan và thông sáng, thần mưu toan và mạnh sức, thần hiểu biết và kính sợ Đức Giê-hô-va. Ngài lấy sự kính sợ Đức Giê-hô-va làm vui; chẳng phán xét theo mắt mình thấy, và chẳng cứ sự tai nghe mà đoán định. Nhưng Ngài sẽ dùng sự công bình xét đoán kẻ nghèo, và xử lý ngay thẳng cho kẻ nhu mì trên đất. Ngài sẽ đánh thế gian bằng cái gậy của miệng mình, và lấy hơi thở nơi môi mà giết kẻ ác. Sự công bình sẽ làm dây thắt lưng của Ngài, sự thành tín sẽ làm dây ràng hông.

Bản King James version chép câu 5 trên như sau: ⁵And righteousness^{H6664} shall be the girdle^{H232} of his loins^{H4975}, and faithfulness^{H530} the girdle^{H232} of his reins^{H2504}. Có nghĩa là: *Sự công bình sẽ là dây nịt lưng của Ngài, và sự thành tín đai lưng của sức mạnh Ngài.*

Ê-phê-sô 6:10-18: Và lại, anh em phải làm mạnh dạn trong Chúa, nhờ sức toàn năng của Ngài. Hãy mang lấy mọi khí giới của Đức Chúa Trời, để được đứng vững mà địch cùng mưu kế của ma quỷ. Vì chúng ta đánh trận, chẳng phải cùng thịt và huyết, bèn là cùng chủ quyền, cùng thế lực, cùng vua chúa của thế gian mờ tối này, cùng các thần dữ ở các miền trên trời vậy. Vậy nên, hãy lấy mọi khí giới của Đức Chúa Trời, hầu cho trong ngày khốn nạn, anh em có thể cự địch lại và khi thắng hơn mọi sự rỗi, anh em được đứng vững vàng. Vậy, hãy đứng vững, lấy lẽ thật làm dây nịt lưng, mặc lấy giáp bằng sự công bình, dùng sự sẵn sàng của Tin Lành bình an mà làm giày dép. Lại phải lấy thêm đức tin làm thuẫn, nhờ đó anh em có thể dập tắt được các tên lửa của kẻ dữ. Cũng hãy lấy sự cứu chuộc làm mũ trụ, và cầm gươm của Đức Thánh Linh, là Lời Đức Chúa Trời. Hãy nhờ Đức Thánh Linh, thường thường làm đủ mọi thứ cầu nguyện và nài xin. Hãy dùng sự bền chí trọn vẹn mà tỉnh thức về điều đó, và cầu nguyện cho hết thầy các thánh đồ.

Chúng ta tiếp đến ý nghĩa của chữ **chân**, được chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 11.

Chữ **chân - feet**^{H7272} chép trong câu 11 trên, đó là chữ רַגְלִים - **regel**, số 7272 ra từ chữ רַגַל - **ragal**, số 7270 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *bàn chân, yếu tố khiến có thể chịu đựng được, để hướng dẫn, để tìm kiếm, để thăm dò, để điều tra, để nhận biết, để phát hiện, để thực hiện cuộc hành trình, để sở hữu, để chiếm hữu;*

Bàn chân thuộc linh của người tin Chúa chính là tâm trí, còn được gọi là cái lòng, nơi tiếp nhận các thông tin từ năm giác quan của thân thể và cũng là nơi tiếp nhận sự cai trị của linh hồn (khi người tin Chúa đã được tái sanh) hoặc của lương tâm, rồi tâm trí này ra quyết định cho các chi của thân thể hành động.

Khi linh hồn của người tin Chúa còn sống trong thân thể xác thịt này, thì mục đích đầu tiên và trước hết mà linh hồn của người tin Chúa phải làm, là quản trị thân thể xác thịt mình, bắt nó phải phục Luật pháp của Đức Chúa Trời, tức là Luật pháp được chép trong Kinh-Thánh, cùng vâng phục hoàn toàn sự cai trị của linh hồn, vì mục đích Giê-hô-Va Đức Chúa Trời tạo nên thân thể cho loài người, ấy là để dùng cho sự công bình. Chính vì mục đích đó mà linh hồn người tin Chúa phải ăn thịt chiên con với bánh không men và rau đắng thuộc linh của Đức Chúa Trời, để có sức lực mà bắt thân thể xác thịt mình tuân theo Luật pháp của Đức Chúa Trời. Chính linh hồn người ta cũng sẽ nhờ quyền phép của Lẽ thật mà được phục hồi sự sống mình, vì thịt chiên con không tỳ vết đó là bóng về Luật pháp văn tự, còn bánh không men là bóng về Lẽ thật, là Luật pháp của Thánh-Linh sự sống, còn rau đắng là bóng về trách nhiệm của linh hồn người tin Chúa phải nhớ lại thân phận mình vốn là con trai của Đức Chúa Trời chí cao, nhưng đã vì tội lỗi của A-đam mà phải ngồi trong bóng của sự chết. Nhưng Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã tỏ ra sự thương xót của Ngài mà ban sự cứu chuộc cho linh hồn loài người, vậy nên linh hồn người tin Chúa phải tận dụng thì giờ để thực hành đức tin mình, tuân theo các mạng lệnh của Đức Chúa Trời, để nhờ quyền phép của Lời Đức Chúa Trời mà được sự sống lại và sẽ được sự sống đời đời, nếu linh hồn đó tiếp tục noi theo sự dắt dẫn của Đức Thánh-Linh.

Khi Giê-hô-Va Đức Chúa Trời gọi Môi-se, thì Môi-se đang chăn bầy chiên mình của Giê-trô, ông gia mình

tại nơi núi Hô-rếp, người đã thấy lửa cháy nơi bụi gai, nhưng không hề tàn, nên đã bước lại gần chỗ đó để xem sự lạ, bấy giờ thiên sứ của Đức Giê-hô-Va đã phán với Môi-se rằng: **“Hỡi Môi-se, hỡi Môi-se! Người thưa rằng: Có tôi đây! Đức Chúa Trời phán rằng: Chớ lại gần chốn này, hãy cởi giày người ra, vì chỗ người đang đứng là đất thánh.”** (Xuất Ê-díp-tô Ký 3:4b-5)

Chiếc giày mà Môi-se đã mang đó là một vật được người ta tạo ra để bảo vệ bàn chân mình khỏi sự khắc nghiệt của đồng vắng, và là bóng về tư tưởng, đường lối của chính người ấy khi còn đang sống trên đất này.

Môi-se phải cởi giày ra vì nơi người đứng đó đã trở nên thánh trước sự hiện diện của Thần Đức Giê-hô-Va, là bóng về việc khi chúng ta đối diện với Lời Đức Chúa Trời, chúng ta phải lột bỏ tánh xác thịt mình, nhưng sử dụng tâm trí được đổi mới bởi quyền phép của Lễ thật và của Đức Thánh-Linh, hầu cho hiểu được ý muốn của Đức Chúa Trời.

Khi dân Y-sơ-ra-ên giữ Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va, thì họ phải mang giày vào chân của mình, đó là bóng về mọi người tin Chúa phải luôn nhớ rằng mình là người Hê-bơ-rơ thuộc linh, là dân thánh, là dân thuộc về Đức Chúa Trời, mà giày đó là bóng về tư tưởng, đường lối của Giê-hô-Va Đức Chúa Trời, tức là sự người tin Chúa phải vâng giữ các mạng lệnh mà Đức Giê-hô-Va đã phán ở trong lòng, trong trí mình luôn luôn.

Ê-phê-sô 4:17-24: **Vậy, này là điều tôi nói và điều tôi nhân Danh Chúa mà rao ra: ấy là anh em chớ nên ăn ở như người ngoại đạo nữa, họ theo sự hư không của ý tưởng mình, bởi sự ngu muội ở trong họ, và vì lòng họ cứng cõi nên trí khôn tối tăm, xa cách sự sống của Đức Chúa Trời. Họ đã mất cả sự cảm biết, đành bỏ mình trong một đời buông lung, đem lòng mê đắm không biết chán mà phạm hết mọi điều ô uế. Nhưng anh em học cho biết Đấng Christ thì chẳng phải như vậy, vì anh em đã nghe Lời của Ngài, và được dạy dỗ trong Ngài (y theo lễ thật trong Đức Chúa Jê-sus), rằng anh em phải bỏ cách ăn nết ở ngày trước, thoát lột người cũ là người bị hư hỏng bởi tư dục dõ dãnh, mà phải làm nên mới trong tâm trí mình, và mặc lấy người mới, tức là người đã được dựng nên giống như Đức Chúa Trời, trong sự công bình và sự thánh sạch của lễ thật.**

Chúng ta hãy xem mức độ nghiêm trọng của giày thuộc linh mà mọi người tin Chúa phải mang bên mình.

Phục truyền luật lệ ký 30:11-20: **Điều răn này mà ta truyền cho người ngày nay chẳng phải cao quá người, hay là xa quá cho người. Nó chẳng phải ở trên trời, để người nói rằng: Ai sẽ lên trời đem nó xuống cho chúng tôi nghe, đặt chúng tôi làm theo? Nó cũng chẳng phải ở bên kia biển, để người nói rằng: Ai sẽ đi qua bên kia biển, đem nó về cho chúng tôi nghe, đặt chúng tôi làm theo? Vì Lời này rất gần người, ở trong miệng và trong lòng người, để người làm theo nó. Hãy xem, ngày nay ta đặt trước mặt người sự sống và phước lành, sự chết và tai họa, vì ngày nay, ta bảo người thương mến Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, đi trong các đường lối Ngài, và gìn giữ những điều răn luật lệ và mạng lệnh Ngài, để người sống, gia thêm, và Giê-hô-va Đức Chúa Trời người ban phước cho người trong xứ mà người sẽ vào nhận lấy. Nhưng nếu lòng người xây trở, không khứng nghe theo, chịu dục dõ thờ lạ và hầu việc các thần khác, thì ngày nay ta tỏ cùng các người rằng các người hẳn phải tuyệt diệt, không được sống lâu trên đất mà người sẽ đi qua sông Giô-đanh để nhận lấy. Ngày nay, ta bắt trời và đất làm chứng cho các người rằng ta đã đặt trước mặt người sự sống và sự chết, sự phước lành và sự rửa sả. Vậy, hãy chọn sự sống, hầu cho người và dòng dõi người được sống, thương mến Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, vâng theo tiếng phán Ngài, và trung thành với Ngài; vì Ngài là sự sống người và làm cho người được sống lâu, đặt người ở trên đất mà Đức Giê-hô-va đã thề ban cho các tổ phụ người, là Áp-ra-ham, Y-sác, và Gia-cốp.**

Chúng ta cũng hãy xem các lời trên đã được nhắc lại trong Kinh-Thánh phần Tân-ước như thế nào.

Rô-ma 10:1-12: **Hỡi anh em, sự ước ao trong lòng tôi và lời tôi vì dân Y-sơ-ra-ên cầu nguyện cùng Đức Chúa Trời, ấy là cho họ được cứu. Vì tôi làm chứng cho họ rằng họ có lòng sốt sắng về Đức Chúa Trời, nhưng lòng sốt sắng đó là không phải theo trí khôn. Bởi họ không nhận biết sự công bình của Đức Chúa Trời và tìm cách lập sự công bình riêng của mình, nên không chịu phục sự công bình của Đức Chúa Trời; vì Đấng Christ là sự cuối cùng của luật pháp, đặt xưng mọi kẻ tin là công bình. Vả, Môi-se luận sự công bình đến bởi luật pháp cách này: Hễ ai làm theo điều đó thì nhờ đó mà sống. Nhưng sự công bình đến bởi đức tin, thì nói như vậy: Chớ nói trong lòng người rằng: Ai sẽ lên trời? ấy là để đem Đấng Christ xuống; hay là: Ai sẽ xuống vực sâu? ấy là để đem Đấng Christ từ trong kẻ chết lại lên. Nhưng**

nói làm sao? Đạo (*the word - Lời của Đức Chúa Trời*) ở gần người, ở trong miệng và trong lòng người. Ấy là đạo (*the word - Lời của Đức Chúa Trời*) đức tin mà chúng ta giảng dạy. Vậy nếu miệng người xưng Đức Chúa Jê-sus ra và lòng người tin rằng Đức Chúa Trời đã khiến Ngài từ kẻ chết sống lại, thì người sẽ được cứu; vì tin bởi trong lòng mà được sự công bình, còn bởi miệng làm chứng mà được sự cứu chuộc. Và, Kinh-Thánh nói rằng: **Kẻ nào tin Ngài sẽ chẳng bị hổ thẹn. Trong người Giu-đa và người Gờ-réc không có sự phân biệt gì hết, vì họ có chung một Chúa, giàu ơn đối với mọi kẻ kêu xin Ngài.**

Chữ **giày - shoes**^{H5275} chép trong câu Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 11, đó là chữ **נַעַל** - na'al, số 5275 ra từ chữ **נַעַל** - na'al, số 5274 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **giày, để buộc chặt vào, nắm chặt lấy, bám chặt lấy, tấp trung vào, khoá chặt, ghi chặt lấy;**

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho mọi người Y-sơ-ra-ên khi thực hành Lễ vượt qua của Đức Ngài, thì phải mang giày vào chân của mình và giày đó là bóng về các mạng lệnh cùng các điều răn của Đức Chúa Trời mà dân Y-sơ-ra-ên phải vâng giữ và tuân theo trải suốt cuộc đời của mình, mà các mạng lệnh cùng các điều răn của Đức Chúa Trời đó là Tin-Lành bình an cho người nào vâng giữ và làm theo.

Tại sao nói Luật pháp mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho dân Y-sơ-ra-ên, tức là cho loài người đó là Tin-Lành bình an?

Khi Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời ban Luật pháp cho dân Y-sơ-ra-ên tại nơi đồng vắng Si-nai, Ngài đã lập Giao-ước với dân Y-sơ-ra-ên rằng:

Lê-vi ký 18:3-5: **Các người chớ làm theo những điều người ta làm hoặc tại xứ Ê-díp-tô, là nơi các người đã kiều ngụ, hoặc tại xứ Ca-na-an, là xứ Ta dẫn các người đi đến: chớ đi theo thói tục họ. Các người hãy tuân mạng lệnh Ta, gìn giữ luật pháp Ta đặt nơi theo: Ta là Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người. Vậy, hãy giữ luật pháp và mạng lệnh Ta, người nào làm theo, thì sẽ nhờ nó mà được sống: Ta là Đức Giê-hô-va.**

Dân Y-sơ-ra-ên là bóng về linh hồn của loài người, đã vì tội lỗi của A-đam, là người trước nhất được tạo nên trên đất này, mà phải đi trong bóng của sự chết. Nhưng Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời là Đấng hằng thương xót đã ban cho dân Y-sơ-ra-ên sự cứu chuộc, đó là Ngài ban Luật pháp của Ngài cho họ, hầu cho bất luận người nào trong dân Y-sơ-ra-ên đã tiếp nhận, vâng giữ và tuân theo các mạng lệnh của Đức Giê-Hô-Va thì linh hồn người đó sẽ được sự sống lại và sẽ được sự sống đời đời, đó là Tin-Lành, như Lời Chúa đã chép về sự Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời ban Con một của Ngài, là Đức Chúa Jê-sus Christ (Danh Ngài được xưng là Lời Đức Chúa Trời) cho muôn dân trên đất này:

Ê-sai 9:1-7: **Dân đi trong nơi tối tăm đã thấy sự sáng lớn; và sự sáng đã chiếu trên những kẻ ở xứ thuộc về bóng của sự chết. Chúa đã làm cho dân này thêm nhiều; và thêm sự vui cho họ. Mọi người đều vui mừng trước mặt Chúa, như vui mừng trong ngày mùa gặt, như người ta reo vui trong lúc chia của của cướp. Vì Chúa đã bẻ cái ách họ mang, cái roi đánh trên vai họ, cái gậy của kẻ hà hiếp, như trong ngày của Ma-đi-an. Cả giày dép của kẻ đánh giặc trong khi giao chiến, cùng cả áo xông vấy máu, đều dùng để đốt và làm đồ chum lửa. Vì có một con trẻ sanh cho chúng ta, tức là một con trai ban cho chúng ta; quyền cai trị sẽ nẩy trên vai Ngài. Ngài sẽ được xưng là Đấng Lạ lùng, là Đấng Mưu luận, là Đức Chúa Trời Quyền năng, là Cha Đời đời, là Chúa Bình an. Quyền cai trị và sự bình an của Ngài cứ thêm mãi không thôi, ở trên ngôi Đa-vít và trên nước Ngài, đặt làm cho nước bền vững, và lập lên trong sự chánh trực công bình, từ nay cho đến đời đời. Thật, lòng sốt sắng của Đức Giê-hô-va vạn quân sẽ làm nên sự ấy! Chúa đã giáng một Lời trong Gia-cốp, và Lời ấy đổ xuống trên Y-sơ-ra-ên.**

Chúng ta suy gẫm tiếp về ý nghĩa của chữ **tay**, chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 11.

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:11: **Vậy, ăn thịt đó, phải như vậy: Dây lưng cột, chân mang giày, tay cầm gậy, ăn hối hả; ấy là lễ Vượt-quá của Đức Giê-hô-va.**

Bản King James version chép: ¹¹And thus^{H3602} shall ye eat^{H398} it; with your loins^{H4975} girded^{H2296}, your shoes^{H5275} on your feet^{H7272}, and your staff^{H4731} in your hand^{H3027}; and ye shall eat^{H398} it in haste^{H2649}: it is the LORD'S^{H3068} passover^{H6453}.

אתוּ מִתְּנִיכֶם תְּנַדְּרִים נֶעְלִיכֶם בְּרִגְלֵיכֶם וּמִקְלָכֶם בְּיָדְכֶם וְאִכַּלְתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפָזוֹן פֶּסַח הוּא לַיהוָה:
WTT Exodus 12:11

Có nghĩa là: **Vậy, các người sẽ phải ăn (thịt chiên con với rau đắng), lưng các người phải thắt lại bằng dây buộc, chân các người phải mang giày, phải có gậy trong tay mình và phải ăn trong sự hối hả; đó là Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va.**

Trong nguyên bản, là tiếng Hê-bơ-rơ không có chữ **cầm** như bản tiếng Việt đã thêm vào.

Chữ **tay** - **hand**^{H3027} chép trong câu 11 trên, đó là chữ יָד - **yad**, số 3027 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **tay, dấu hiệu của quyền phép, ý nghĩa, sự chỉ dẫn, để đóng, để mở, khả năng, năng lực, sự cai quản, sự cai trị, sự trông nom, sự canh giữ, quyền thế, quyền thống trị, phương tiện, cách thức, sự giao hảo, sự bàn bạc chi tiết; để ném, để quăng, để làm công việc;**

Chữ **gậy** - **staff**^{H4731} chép trong câu 11 trên, đó là chữ מַקְלֵל - **maqql**, số 4731 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **làm cho nảy mầm, làm cho sanh đẻ, để bắn, để ném, để quăng, để lật đổ, cây gậy vẫn còn lá, gậy để dùng đi đường, để dẫn dắt, để chỉ huy, để phán đoán, để tiên tri, gậy quyền, để nương cậy, để nương dựa;**

Tay thuộc linh của linh hồn loài người đó là môi miệng của người đó, vì loài người là công việc do tay Giê-hô-va Đức Chúa Trời tạo nên, mà tay của Giê-hô-va Đức Chúa Trời chính là miệng của Đức Giê-hô-va, vì muôn vật được tạo dựng nên bởi tiếng phán của Đức Giê-hô-va, mà loài người sử dụng cách ngôn để diễn tả về điều này là **lời nói, tiếng nói** được **phán ra** từ môi miệng của Đức Giê-hô-va.

Phục truyền luật lệ ký 4:31-36: **Vì Giê-hô-va Đức Chúa Trời người là Đức Chúa Trời hay thương xót sẽ không bỏ người và không hủy diệt người đâu; cũng chẳng quên sự giao ước mà Ngài đã thề cùng các tổ phụ người. Vậy, người hãy hỏi học về thời kỳ có trước người, từ ngày Đức Chúa Trời dựng nên loài người trên đất, tự góc trời này đến góc trời kia, nếu bao giờ có xảy ra việc nào lớn dường ấy, hay là người ta có nghe sự chi giống như vậy chẳng? tức là: há có một dân tộc nào nghe tiếng Đức Chúa Trời từ trong lửa phán ra (*the voice of God speaking out*) như người đã nghe, mà vẫn còn sống chẳng? hay là Đức Chúa Trời há có cậy lấy sự thử thách dấu kỳ, diêm lạ, chiến tranh, cánh tay quyền năng giơ thẳng ra (*and by a mighty hand, and by a stretched out arm*), cùng cậy công sự to tát và gớm ghê, đặt thử đi chiếm một dân tộc cho mình ở giữa một dân tộc khác, như mọi điều Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã làm cho các người tại xứ Ê-díp-tô, dưới mắt mình chẳng? Người đã chứng kiến mọi điều đó, để nhìn biết rằng Giê-hô-va, ấy là Đức Chúa Trời, chớ không ai khác hơn Ngài. Ngài từ trên trời khiến cho người nghe tiếng Ngài để dạy người; trên đất Ngài khiến cho người thấy đám lửa lớn Ngài, và từ trong lửa người có nghe Lời Ngài phán ra.**

Dân Y-sơ-ra-ên đã được Giê-hô-va Đức Chúa Trời chọn làm một dân thánh, một nước thầy tế lễ cho Ngài, nhưng dân Y-sơ-ra-ên trong xác thịt đó đã không trung tín với Đức Giê-hô-va, nên Ngài đã ban Nước của Ngài cho một dân khác, tức cho những người được cứu chuộc bởi huyết của Đức Chúa Jê-sus Christ - Chiên con của Đức Chúa Trời Chí cao và được nên thánh bởi quyền phép của Lễ thật và của Đức Thánh-Linh, mà được đồng với Đức Chúa Jê-sus Christ cai trị trong Nước của Ngài. Khi Đức Thánh-Linh được ban xuống cho Hội-Thánh của Ngài, thì các tội tở của Đức Chúa Jê-sus Christ sẽ đánh trận cho Nước Đức Chúa Trời.

Chúng ta hãy xem cánh tay thuộc linh của các tội tở của Đức Chúa Jê-sus Christ được dùng để đánh trận theo Lễ thật, như Đức Chúa Jê-sus Christ đã phán như thế nào.

Giăng 18:33-37: **Phi-lát bèn vào trường án, truyền đem Đức Chúa Jê-sus đến, mà hỏi rằng: Chính người là Vua dân Giu-đa, phải chăng? Đức Chúa Jê-sus đáp rằng: Người nói điều đó tự ý mình, hay là có người đã nói điều đó với người về Ta? Phi-lát trả lời rằng: Nào có phải ta là người Giu-đa đâu? Dân người cùng mấy thầy tế lễ cả đã nộp người cho ta; vậy người đã làm điều gì? Đức Chúa Jê-sus đáp lại rằng: Nước của Ta chẳng phải thuộc về thế gian này. Ví bằng nước Ta thuộc về thế gian này, thì tôi tớ của Ta sẽ đánh trận, đặt Ta khỏi phải nộp cho dân Giu-đa; nhưng hiện nay nước Ta chẳng thuộc về hạ giới. Phi-lát bèn nói rằng: Thế thì người là vua sao? Đức Chúa Jê-sus đáp rằng: Thật như Lời, Ta là vua. Nay, vì sao Ta đã sanh và vì sao Ta đã giáng thế: ấy là để làm chứng cho lẽ thật. Hễ ai thuộc về lẽ thật thì nghe lấy tiếng Ta.**

Chữ **đánh trận** - **fight**^{G75} chép trong câu 36 trên, đó là chữ ἁγωνίζομαι - **agonizomai**, số 75 ra từ chữ ἁγών - **agon**, số 73 và chữ ἄγω - **ago**, số 71 của tiếng Hy-lạp, có nghĩa là: **cuộc chiến đấu, cuộc đấu tranh với kẻ thù nghịch, trong vai trò lãnh đạo của cuộc tranh luận, cuộc khẩu chiến tại tòa, cuộc xung đột, cuộc**

tranh chấp được xử lý tại toà án, cuộc săn đuổi kẻ thù nghịch, khiến kẻ thù nghịch phải trốn chạy.

Môi miệng của tin Chúa chính là cánh tay, là sức mạnh, là biểu tượng của quyền phép mà linh hồn người ấy sở hữu. Đánh trận là trách nhiệm, là nhiệm vụ, là chức vụ thầy tế lễ nhà Vua, vì bất cứ khi nào, Danh của Đức Chúa Jêsus Christ được tôn cao, thì mọi đầu gối trên trời, dưới đất, bên dưới đất, thảy đều quỳ xuống, và mọi lưỡi thảy đều xưng Jêsus Christ là Chúa, mà tôn vinh Đức Chúa Trời, là Đức Chúa Cha.

Khi Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sai Môi-se trở về xứ Ê-díp-tô để dắt dân Y-sơ-ra-ên ra khỏi xứ đó, Ngài cũng đã ban cây gậy cho Môi-se và A-rôn đã sử dụng gậy đó, là biểu tượng về quyền phép của Đức Giê-Hô-Va uỷ nhiệm cho Môi-se và cho A-rôn, để đánh trận với Pha-ra-ôn, nhưng không phải theo ý muốn của Môi-se hay là của A-rôn, mà theo ý muốn của Đức Giê-Hô-Va. Khi cây gậy đó được dùng theo Lời Đức Giê-Hô-Va đã phán bảo, thì phép lạ liền xảy ra như Đức Giê-Hô-Va đã định.

Khi các tội tớ của Đức Giê-Hô-Va mở miệng ra để nói, thì quyền phép của Đức Giê-Hô-Va cũng căn cứ theo các lời đó mà làm phép lạ và đó là nguyên tắc không bao giờ thay đổi, vì Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sẽ nghe người ta tuý theo các lời mà Ngài đã nghe người ta nói. (Dân số ký 14:28)

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã không phán rằng **tay các người phải cầm gậy** (như bản tiếng Việt đã chép), nhưng Ngài phán: **and your staff^{H4731} in your hand^{H3027}**; Nghĩa là **Phải có gậy trong tay của các người**.

Áp dụng Lời Chúa theo Lễ thật, thì **trong môi miệng của tuyển dân của Đức Chúa Trời phải có Lời của Đức Chúa Trời, cả Luật pháp văn tự và Luật pháp của Thánh-Linh sự sống.**

Chúng ta hãy trở lại với Gia-cốp, là tổ phụ của dân Y-sơ-ra-ên, khi người ra khỏi nhà cha mình, là Y-sác, để đi đến với La-ban, Gia-cốp đã nhận được lời chúc phước và lời dặn dò của cha mình và Gia-cốp cũng nhận được Giao-ước của Đức Giê-Hô-Va nữa.

Sáng thế ký 28:1-4 & 10-22: Y-sác bèn gọi Gia-cốp, chúc phước cho và dặn rằng: Con chớ chọn một người vợ nào hết trong bọn con gái Ca-na-an. Hãy đứng dậy, đi qua xứ Pha-đan-A-ram, tại nhà Bê-tu-ên, ông ngoại con, và cưới ở đó một người vợ trong các con gái của La-ban, là cậu con. Cầu xin Đức Chúa Trời toàn năng ban phước cho con, làm con sanh sản, thêm nhiều và trở nên một đám dân đông. Cầu xin Ngài ban cho con và dòng dõi con phước lành của Áp-ra-ham, hầu cho xứ con đã kiêu ngạo sẽ làm sản nghiệp cho con, tức xứ Ngài đã ban cho Áp-ra-ham!...Gia-cốp từ Bê-e-Sê-ba đi đến Cha-ran, tới một chỗ kia, mặt trời đã khuất, thì qua đêm tại đó. Người lấy một hòn đá làm gối đầu, và nằm ngủ tại đó; bèn chiêm bao thấy một cái thang bắc từ dưới đất, đầu đến tận trời, các thiên sứ của Đức Chúa Trời đi lên xuống trên thang đó. Nay, Đức Giê-hô-va ngự trên đầu thang mà phán rằng: Ta là Giê-hô-va Đức Chúa Trời của Áp-ra-ham, tổ phụ ngươi, cùng là Đức Chúa Trời của Y-sác. Ta sẽ cho ngươi và dòng dõi ngươi đất mà ngươi đang nằm ngủ đây. Dòng dõi ngươi sẽ đông như cát bụi trên mặt đất, tràn ra đến đông tây nam bắc, và các chi họ thế gian sẽ nhờ ngươi và dòng dõi ngươi mà được phước. Nay, Ta ở cùng ngươi, ngươi đi đâu, sẽ theo gìn giữ đó, và đem ngươi về xứ này; vì Ta không bao giờ bỏ ngươi cho đến khi Ta làm xong những điều Ta đã hứa cùng ngươi. Gia-cốp thức giấc, nói rằng: Thật Đức Giê-hô-va hiện có trong nơi đây mà tôi không biết! Người bắt sợ và nói rằng: Chốn này đáng kinh khủng thay! Đây thật là đền Đức Chúa Trời, thật là cửa của trời! Người dậy sớm, lấy hòn đá của mình dùng gối đầu, dựng đứng lên làm cây trụ, đổ dầu lên trên chót trụ đó; rồi đặt tên chốn này là Bê-tên; còn nguyên khi trước tên thành là Lu-xơ. Gia-cốp bèn khẩn vái rằng: Nếu Đức Chúa Trời ở cùng tôi, gìn giữ tôi trong lúc đi đường, cho bánh ăn, áo mặc, và nếu tôi trở về bình an đến nhà cha tôi, thì Đức Giê-hô-va sẽ là Đức Chúa Trời tôi. Hòn đá đã dựng làm trụ đây sẽ là đền Đức Chúa Trời, và tôi sẽ nộp lại cho Ngài một phần mười của cải mà Ngài sẽ cho tôi.

Gia-cốp đã nắm giữ các lời mà cha người, là Y-sác đã chúc phước cho, cùng Lời Giao-ước mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã phán với mình, cho đến khi các lời đó được ứng nghiệm và các lời đó chính là cây gậy trong tay của Gia-cốp vậy.

Sáng thế ký 32:9-10: Đoạn, Gia-cốp cầu rằng: Hỡi Đức Chúa Trời của tổ phụ Áp-ra-ham tôi! Đức Chúa Trời của cha Y-sác tôi, tức là Đức Giê-hô-va! Ngài có phán dạy tôi rằng: Hãy trở về xứ ngươi và nơi bà con ngươi, rồi Ta sẽ làm ơn cho ngươi! Tôi lấy làm hèn mọn không đáng chịu các ân huệ và các điều thành thực mà Ngài đã làm cho kẻ tôi tớ Ngài; vì lúc trước khi qua sông Giô-đanh chỉ có cây gậy tôi, mà ngày nay tôi lại trở nên hai đội quân này.

Chữ **gậy** - staff^{H4731} chép trong câu 10 trên, đó là chữ מַקְּלֵל - **maqql**, số 4731 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *làm cho nảy mầm, làm cho sanh đẻ, để bắn, để ném, để quăng, để lật đổ, cây gậy vẫn còn lá, gậy để dùng đi đường, để dẫn dắt, để chỉ huy, để phán đoán, để tiên tri, gậy quyền, để nương cậy, để nương dựa;*

Cây gậy mà Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho dân Y-sơ-ra-ên *phải có trong tay mình* trong Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va đó, chính là điều mà mọi người tin Chúa phải giữ vững ở trong lòng, trong trí mình các **lời hứa**, tức là Giao-ước của Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã lập với mình, mà các mạng lệnh của Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã phán và được chép trong Kinh-Thánh đó chính là Giao-ước đời đời cho tuyển dân của Đức Chúa Trời, ngay cả khi linh hồn người ta được đón trở về thiên đàng với Đức Chúa Jêsus Christ cũng vậy, mãi mãi được ghi trong lòng, trong trí của người ấy. Vì sức mạnh giúp cho linh hồn người tin Chúa thắng được những sự thử thách mà mọi người tin Chúa phải trải qua đó, là đến từ Giao-ước của Đức Chúa Trời. Lời của Đức Chúa Trời là sự trông cậy, là sự tiếp trợ, là nơi nương cậy của mọi người tin Chúa.

Vì dân Y-sơ-ra-ên được Đức Giê-hô-Va chọn làm một dân thánh, được biệt riêng cho Ngài, hầu qua dân Y-sơ-ra-ên mà muôn dân trong thế gian này nhận biết Danh Đức Giê-hô-Va và họ sẽ được cứu chuộc như dân Y-sơ-ra-ên đã được cứu chuộc vậy. Vì thế cho nên dân Y-sơ-ra-ên phải có Lời của Đức Chúa Trời, tức là Giao-ước của Đức Chúa Trời ở trong lòng mình và trên môi miệng mình, vì Lời của Đức Chúa Trời là sự trông cậy, là sự hậu thuẫn, là quyền phép để bảo vệ, để dẫn dắt, để bênh vực, để ban sức mạnh cho tuyển dân của Ngài.

Châm ngôn 30:5: Các Lời của Đức Chúa Trời đều đã thét luyện: Ngài là cái thuẫn đỡ cho người nương cậy nơi Ngài.

Ê-sai 40:1-31: Đức Chúa Trời của các người phán rằng: Hãy yên ủi, hãy yên ủi dân Ta. Hãy nói cho thấu lòng Giê-ru-sa-lem, và rao rằng sự tranh chiến của nó đã trọn; tội lỗi nó đã được tha; nó đã chịu gấp hai từ tay Đức Giê-hô-va vì các tội mình. Có tiếng kêu rằng: Hãy mở đường trong đồng vắng cho Đức Giê-hô-va; hãy ban bằng đường cái trong đất hoang cho Đức Chúa Trời chúng ta! Mọi nơi sùng thấp sẽ được cao lên; mọi núi mọi gò sẽ bị hạ xuống; các nơi gập ghềnh sẽ làm cho bằng; các nơi dốc hãm sẽ làm thành đồng nội. Bấy giờ sự vinh hiển của Đức Giê-hô-va sẽ hiện ra, và mọi xác thịt đều sẽ xem thấy; vì miệng Đức Giê-hô-va đã phán vậy. Có tiếng nói rằng: Hãy kêu! Và có đáp rằng: Tôi sẽ kêu thế nào? Mọi xác thịt giống như cỏ, nhan sắc nó như hoa ngoài đồng. Cỏ khô, hoa rụng, vì hơi Đức Giê-hô-va thổi qua. Phải, dân này khác nào cỏ ấy: cỏ khô, hoa rụng; nhưng Lời của Đức Chúa Trời chúng ta còn mãi đời đời! Ai rao tin lành cho Si-ôn, hãy lên trên núi cao! Ai rao tin lành cho Giê-ru-sa-lem, hãy ra sức cất tiếng lên! Hãy cất tiếng lên, đừng sợ! Hãy bảo các thành của Giu-đa rằng: Đức Chúa Trời của các người đây! Nay, Chúa Giê-hô-va sẽ lấy quyền năng mà đến; Ngài dùng cánh tay mình và cai trị. Nay, sự ban thưởng Ngài ở nơi Ngài, sự báo trả Ngài ở trước mặt Ngài. Ngài sẽ chặn bẫy mình như người chặn chiên; thâu các con chiên con vào cánh tay mình và ẵm vào lòng; từ từ dắt các chiên cái đang cho bú. Ai đã lấy lòng bàn tay mà lường biển, lấy gang tay mà đo các tầng trời? Ai đã lấy dấu mà đong bụi đất? Ai đã dùng cân mà cân núi, và dùng thăng bằng mà cân gò? Ai lường được Thần của Đức Chúa Trời, và làm mưu sly Ngài, đặng dạy Ngài điều gì? Nào Ngài đã bàn luận với ai? Ai đã dạy khôn cho Ngài và dạy Ngài đường công nghĩa? Nào ai đã đem sự thông biết dạy Ngài và chỉ cho Ngài lối khôn ngoan? Kia, các dân tộc khác nào một giọt nước nhỏ trong thùng, và kể như là một mảy bụi rơi trên cân; này, Ngài nhỏ các cù lao lên như đôi vật nhỏ. Rừng Li-ban chẳng đủ đốt lửa, những thú vật ở đó chẳng đủ làm của lễ thiêu. Mọi dân tộc ở trước mặt Đức Giê-hô-va thấy đều như không, Ngài xem như trống không và hư vô vậy. Vậy thì các người có thể ví Đức Chúa Trời với ai, lấy ảnh tượng nào mà so sánh với Ngài được? Khi người thợ đúc tượng, thì thợ bạc lấy vàng mà bọc, và đúc cho những cái dây chuyền bằng bạc. Kể nghèo không đáng nổi vật đó, thì chọn gỗ không mục được, và tìm thợ khéo đặng trở một tượng không lay đổ. Các người không biết sao? Vậy thì các người không nghe sao? Người ta há chưa dạy cho các người từ lúc ban đầu? Các người há chẳng hiểu từ khi dựng nền đất? Ấy là Đấng ngự trên vòng trái đất này, các dân cư trên đất như cào cào vậy. Chính Ngài là Đấng giương các tầng trời ra như cái màn, và giương ra như trại để ở. Chính Ngài là Đấng tiêu diệt các quan trưởng và làm cho các quan xét trên đất ra hư không. Họ mới trồng, mới gieo, cây mới châm rễ trong đất, hơi Đức Giê-hô-va thổi qua, thì khô héo; này, gió lốc đưa hết đi như rơm rác. Đấng Thánh phán rằng: Vậy thì các người sánh Ta cùng ai? Ai sẽ bằng Ta? Hãy ngược mắt lên cao mà xem: Ai đã tạo những vật này? Ấy

là Đấng khiến các cơ binh ra theo số nó, và đặt tên hết thủy; chẳng một vật nào thiếu, vì sức mạnh Ngài lớn lắm, và quyền năng Ngài rất cao. Vậy thì, hỡi Gia-cốp, sao người nói, hỡi Y-sơ-ra-ên, sao người nói như vậy: Đường tôi đã khuất khỏi Đức Giê-hô-va, lý đoán tôi qua khỏi Đức Chúa Trời tôi? Người không biết sao, không nghe sao? Đức Chúa Trời hằng sống, là Đức Giê-hô-va, là Đấng đã dựng nên các đầu cùng đất, chẳng mỗi chẳng một; sự khôn ngoan Ngài không thể dò. Ngài ban sức mạnh cho kẻ nhọc nhằn, thêm lực lượng cho kẻ chẳng có sức. Những kẻ trai trẻ cũng phải mòn mỗi một nhọc, người trai tráng cũng phải vấp ngã. Nhưng ai trông đợi Đức Giê-hô-va thì chắc được sức mới, cất cánh bay cao như chim ưng; chạy mà không mệt nhọc, đi mà không mòn mỏi.

Giê-rê-mi 17:5-8: Đức Giê-hô-va phán như vậy: Đấng rửa thay là kẻ nhờ cậy loài người, lấy loài xác thịt làm cánh tay, lòng lìa khỏi Đức Giê-hô-va. Nó sẽ như thạch thảo trong sa mạc, không thấy phước đến, nhưng ở trong nơi đồng vắng khô khan, trên đất mặn không dân ở. Đấng chúc phước thay là kẻ nhờ cậy Đức Giê-hô-va, và lấy Đức Giê-hô-va làm sự trông cậy mình. Nó cũng như cây trồng nơi bờ suối, đâm rễ theo dòng nước chảy; ngộ khi trời nắng, chẳng hề sợ hãi, mà lá cứ xanh tươi. Gặp năm hạn hán cũng chẳng lo gì, mà cứ ra trái không dứt.

Chúng ta tiếp tới ý nghĩa của chữ **hối hả**, chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 11.

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:11: **Vậy, ăn thịt đó, phải như vậy: Dây lưng cột, chân mang giày, tay cầm gậy, ăn hối hả; ấy là lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va.**

Bản King James version chép: ¹¹ And thus ^{H3602} shall ye eat ^{H398} it; with your loins ^{H4975} girded ^{H2296}, your shoes ^{H5275} on your feet ^{H7272}, and your staff ^{H4731} in your hand ^{H3027}; and ye shall eat ^{H398} it in haste ^{H2649}: it is the LORD'S ^{H3068} passover ^{H6453}.

Chữ **ăn** - eat ^{H398} chép trong câu 11 trên, đó là chữ אָכַל - 'akal, số 398 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **ăn, nuốt, thiêu đốt, tiêu thụ, sử dụng**;

Chữ **hối hả** - in haste ^{H2649} chép trong câu 11 trên, đó là chữ חִפְזוֹן - chippazown, số 2649 ra từ chữ חָפַז - Chuldah, số 2468 và chữ חָפַז - choled, số 2467 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **vội vã, nhanh chóng, gấp rút, trong sự vội vàng, nhanh chóng ngay lập tức trong thời gian rất ngắn**;

Lý do mà dân Y-sơ-ra-ên phải ăn thịt chiên con với bánh không men và rau đắng, cùng với trang phục của một đội quân không phải là sẵn sàng chiến đấu, nhưng là vượt ra khỏi ngục tối tăm, ra khỏi bóng của sự chết, đó là vì dân Y-sơ-ra-ên đã trải qua bốn trăm ba mươi năm làm tôi mọi cho xứ Ê-díp-tô, họ không hề được biết chiến trận, không có vũ khí để tự bảo vệ mình trước đạo binh của Pha-ra-ôn, trong khi đó, số dân Y-sơ-ra-ên ở tại Ram-se, không kể đàn bà và con nít, thì có tới sáu mươi vạn người đàn ông đi bộ, nghĩa là một đội quân rất lớn và con đường họ phải vượt qua khỏi vùng đất thuộc quyền kiểm soát của người Ê-díp-tô, tức là từ Ram-se đến nơi dân Y-sơ-ra-ên phải vượt qua biển Đỏ, với quãng đường khoảng chín trăm ki-lô-mét.

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời biết rõ tâm địa của Pha-ra-ôn, không muốn cho dân Y-sơ-ra-ên được ra khỏi xứ Ê-díp-tô, nhưng muốn dân Y-sơ-ra-ên tiếp tục làm nô-lệ cho hắn, vì thế cho nên nếu dân Y-sơ-ra-ên không có đủ sức lực để rút ra khỏi xứ Ê-díp-tô ngay trong đêm đó, thì Pha-ra-ôn sẽ đổi ý và sẽ ngăn trở, không cho dân Y-sơ-ra-ên được ra khỏi xứ Ê-díp-tô. Đó là lý do dân Y-sơ-ra-ên phải ăn thịt chiên con với bánh không men và rau đắng, cùng với trang phục của một đội quân trong tư thế sẵn sàng rút ra khỏi nhà nô-lệ này.

Tất cả những sự đó đã xảy ra trong sự biết trước của Đức Giê-Hô-Va, mà những sự đó là bóng cho hết thủy linh hồn nào trong muôn dân trên đất này, muốn được cứu chuộc khỏi quyền lực của tội lỗi, thì phải biết Lễ thật, là những sự sâu nhiệm của những sự đã xảy đến với dân Y-sơ-ra-ên và đã được chép trong Kinh-Thánh.

Trước hết, mọi người tin Chúa phải biết rằng, mọi sự đã chép trong Kinh-Thánh đều nằm trong kế hoạch tìm kiếm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời, Đấng đã tạo nên muôn vật trong khoảng không trên trời, cùng muôn vật được Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đặt trong khoảng không đó trong sự khôn ngoan và sự mưu luận của Ngài. Hết thủy các thiên binh, các thiên sứ đều được tạo nên bởi hơi thở của Ngài và Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên loài người theo ảnh tượng của Ngài và Ngài đã đặt loài người vào trong vườn Ê-đen mà Ngài đã dựng nên, để trồng và giữ vườn và hết thủy những sự đó đã được chép trong sách Sáng thế ký, cùng những sự đã xảy ra từ người đầu tiên mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo dựng nên, là A-đam, cho đến khi Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời rút dân Y-sơ-ra-ên ra khỏi xứ Ê-díp-tô đó, đều là bóng

về sự cứu chuộc, mà sự cứu chuộc này cũng nằm trong kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ của Đức Giê-hô-Va. Kể từ khi kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ của Đức Giê-hô-Va bắt đầu, đó là khi A-đam nghe theo lời vợ mình, là Ê-va mà ăn trái của cây biết điều thiện và điều ác mà Đức Chúa Trời đã cấm ăn, cho đến khi Đức Chúa Jê-sus Christ sống lại trước nhất trong những kẻ chết, từ trên trời cao, Đức Giê-hô-Va ngó xuống các con loài người, đặng xem thử có ai khôn ngoan, tìm kiếm Đức Chúa Trời chẳng, nhưng Lời Chúa đã chép rằng: **“Chúng nó thay thay đều bội nghịch, cùng nhau trở nên ô uế; chẳng có ai làm điều lành, dầu một người cũng không.”** (Thi-Thiên 14:3 & Thi-Thiên 53:2-3).

Tạ ơn của Đức Thánh-Linh, là Thần Lễ thật, đã tỏ cho chúng ta biết ý nghĩa mầu nhiệm của những sự đã được chép trong Kinh-Thánh, theo lời cầu nguyện của Đức Chúa Jê-sus Christ:

Giăng 17:24: **Cha ôi, Con muốn Con ở đâu thì những kẻ Cha đã giao cho Con cũng ở đó với Con, để họ ngắm xem sự vinh hiển của Con, là vinh hiển Cha đã ban cho Con, vì Cha đã yêu Con trước khi sáng thế.**

Loài người vốn là con trai của Đức Chúa Trời, đã trở thành kẻ làm tội mọi cho tội lỗi như thế nào?

Sáng thế ký 1:26-31: **Đức Chúa Trời phán rằng: Chúng Ta hãy làm nên loài người như hình Ta và theo tượng Ta, đặng quản trị loài cá biển, loài chim trời, loài súc vật, loài côn trùng bò trên mặt đất, và khắp cả đất. Đức Chúa Trời dựng nên loài người như hình Ngài; Ngài dựng nên loài người giống như hình Đức Chúa Trời; Ngài dựng nên người nam cùng người nữ. Đức Chúa Trời ban phước cho loài người và phán rằng: Hãy sanh sản, thêm nhiều, làm cho đầy dẫy đất; hãy làm cho đất phục tùng, hãy quản trị loài cá dưới biển, loài chim trên trời cùng các vật sống hành động trên mặt đất. Đức Chúa Trời lại phán rằng: Nay, Ta sẽ ban cho các người mọi thứ cỏ kết hạt mọc khắp mặt đất, và các loài cây sanh quả có hạt giống; ấy sẽ là đồ ăn cho các người. Còn các loài thú ngoài đồng, các loài chim trên trời, và các động vật khác trên mặt đất, phàm giống nào có sự sống thì Ta ban cho mọi thứ cỏ xanh đặng dùng làm đồ ăn; thì có như vậy. Đức Chúa Trời thấy các việc Ngài đã làm thật rất tốt lành. Vậy, có buổi chiều và buổi mai; ấy là ngày thứ sáu.**

Sáng thế ký 2:18-25: **Giê-hô-va Đức Chúa Trời phán rằng: Loài người ở một mình thì không tốt; Ta sẽ làm nên một kẻ giúp đỡ giống như nó. Giê-hô-va Đức Chúa Trời lấy đất nắn nên các loài thú đồng, các loài chim trời, rồi dẫn đến trước mặt A-đam đặng thử xem người đặt tên chúng nó làm sao, hầu cho tên nào A-đam đặt cho mỗi vật sống, đều thành tên riêng cho nó. A-đam đặt tên các loài súc vật, các loài chim trời cùng các loài thú đồng; nhưng về phần A-đam, thì chẳng tìm được một ai giúp đỡ giống như mình hết. Giê-hô-va Đức Chúa Trời làm cho A-đam ngủ mê, bèn lấy một xương sườn, rồi lấp thịt thế vào. Giê-hô-va Đức Chúa Trời dùng xương sườn đã lấy nơi A-đam làm nên một người nữ, đưa đến cùng A-đam. A-đam nói rằng: Người này là xương bởi xương tôi, thịt bởi thịt tôi mà ra. Người này sẽ được gọi là người nữ, vì nó do nơi người nam mà có. Bởi vậy cho nên người nam sẽ lia cha mẹ mà dính dứu cùng vợ mình, và cả hai sẽ trở nên một thịt. Và, A-đam và vợ, cả hai đều trần truồng, mà chẳng hổ thẹn.**

Sáng thế ký 3:1-24: **Vả, trong các loài thú đồng mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã làm nên, có con rắn là giống quỷ quyết hơn hết. Rắn nói cùng người nữ rằng: Mà chi! Đức Chúa Trời há có phán dặn các người không được phép ăn trái các cây trong vườn sao? Người nữ đáp rằng: Chúng ta được ăn trái các cây trong vườn, song về phần trái của cây mọc giữa vườn, Đức Chúa Trời có phán rằng: Hai người chẳng nên ăn đến và cũng chẳng nên đả động đến, e khi hai người phải chết chẳng. Rắn bèn nói với người nữ rằng: Hai người chẳng chết đâu; nhưng Đức Chúa Trời biết rằng hễ ngày nào hai người ăn trái cây đó, mắt mình mở ra, sẽ như Đức Chúa Trời, biết điều thiện và điều ác. Người nữ thấy trái của cây đó bộ ăn ngon, lại đẹp mắt và quý vì để mở trí khôn, bèn hái ăn, rồi trao cho chồng đứng gần mình, chồng cũng ăn nữa. Đoạn, mắt hai người đều mở ra, biết rằng mình lỏa lồ, bèn lấy lá cây vả đóng khố che thân. Lối chiều, nghe tiếng Giê-hô-va Đức Chúa Trời đi ngang qua vườn, A-đam và vợ ẩn mình giữa bụi cây, để tránh mặt Giê-hô-va Đức Chúa Trời. Giê-hô-va Đức Chúa Trời kêu A-đam mà phán hỏi rằng: Người ở đâu? A-đam thưa rằng: Tôi có nghe tiếng Chúa trong vườn, bèn sợ, bởi vì tôi lỏa lồ, nên đi ẩn mình. Đức Chúa Trời phán hỏi: Ai đã chỉ cho người biết rằng mình lỏa lồ? Người có ăn trái cây Ta đã dặn không nên ăn đó chẳng? Thưa rằng: Người nữ mà Chúa đã để gần bên tôi cho tôi trái cây**

đó và tôi đã ăn rồi. Giê-hô-va Đức Chúa Trời phán hỏi người nữ rằng: Người có làm điều chi vậy? Người nữ thưa rằng: Con rắn dỗ dành tôi và tôi đã ăn rồi. Giê-hô-va Đức Chúa Trời bèn phán cùng rắn rằng: Vì mày đã làm điều như vậy, mày sẽ bị rửa sả trong vòng các loài súc vật, các loài thú đồng, mày sẽ bò bằng bụng và ăn bụi đất trọn cả đời. Ta sẽ làm cho mày cùng người nữ, dòng dõi mày cùng dòng dõi người nữ nghịch thù nhau. Người sẽ giày đạp đầu mày, còn mày sẽ cắn gót chân người. Ngài phán cùng người nữ rằng: Ta sẽ thêm điều cực khổ bội phần trong cơn thai nghén; người sẽ chịu đau đớn mỗi khi sanh con; sự dục vọng người phải xu hướng về chồng, và chồng sẽ cai trị người. Ngài lại phán cùng A-đam rằng: Vì người nghe theo lời vợ mà ăn trái cây Ta đã dặn không nên ăn, vậy, đất sẽ bị rửa sả vì người; trọn đời người phải chịu khó nhọc mới có vật đất sanh ra mà ăn. Đất sẽ sanh chông gai và cây tật lê, và người sẽ ăn rau của đồng ruộng; người sẽ làm đổ mồ hôi trán mới có mà ăn, cho đến ngày nào người trở về đất, là nơi mà có người ra; vì người là bụi, người sẽ trở về bụi. A-đam gọi vợ là Ê-va, vì là mẹ của cả loài người. Giê-hô-va Đức Chúa Trời lấy da thú kết thành áo dài cho vợ chồng A-đam, và mặc lấy cho. Giê-hô-va Đức Chúa Trời phán rằng: Nay, về sự phân biệt điều thiện và điều ác, loài người đã thành một bậc như Chúng Ta; vậy bây giờ, Ta hãy coi chừng, e loài người giơ tay lên cũng hái trái cây sự sống mà ăn và được sống đời đời chẳng. Giê-hô-va Đức Chúa Trời bèn đuổi loài người ra khỏi vườn Ê-đen đặng cày cấy đất, là nơi có người ra. Vậy, Ngài đuổi loài người ra khỏi vườn, rồi đặt tại phía đông vườn Ê-đen các thần chê-ru-bin với gươm lưỡi chói lòa, để giữ con đường đi đến cây sự sống.

Kể từ lúc đó, loài người, nghĩa là linh hồn của A-đam và Ê-va đã phạm tội chết, nhưng dòng dõi ra từ họ hết thảy đều phải ngồi ở trong bóng của sự chết, còn thân thể xác thịt bằng bụi đất của loài người đã vì tội lỗi của A-đam mà bị sự rửa sả cai trị và như vậy, sự sống của linh hồn loài người bị phụ thuộc vào cuộc đời của thân thể xác thịt mình, nghĩa là đang khi thân thể xác thịt của người ta còn sống, mà linh hồn người đó không nhận được giá cứu chuộc cho sự sống mình, thì khi thân thể xác thịt của người đó qua đời, linh hồn người đó sẽ hư mất đời đời.

Thân thể xác thịt của loài người sống trên đất này, tức là thế gian này, đã bị sự rửa sả cai trị, nghĩa là quyền lực của tội lỗi (khi nói đến tội lỗi là nói đến ma quỷ, là kẻ phạm tội từ lúc ban đầu (Ê-xê-chi-ên 28:16) và cũng bởi tội lỗi của A-đam mà muôn vật trên đất này phải bắt phục sự hư không (Rô-ma 8:20).

Dân Y-sơ-ra-ên là bóng về linh hồn loài người, là con trai của Đức Chúa Trời chí cao, vốn đã được Đức Giê-hô-va định cho làm con kế tự Ngài, nghĩa là có quyền phép của con Đức Chúa Trời (*là ý nghĩa của chữ Y-sơ-ra-ên trong ngôn ngữ Hê-bơ-rơ*), nhưng vì tội lỗi của A-đam mà loài người ra từ A-đam phải làm nô-lệ cho xứ Ê-díp-tô, là bóng về thân thể xác thịt của loài người, mà thân thể xác thịt đó là ra từ bụi đất, mà trong ngôn ngữ Hê-bơ-rơ thì chữ **đất (the earth^{H776} - אֶרֶץ - erests)** cũng có nghĩa là **đồng ruộng**, là **thế gian**.

Pha-ra-ôn là bóng về quyền lực của quỷ Sa-tan, (kẻ đã núp trong hình con rắn để cám dỗ Ê-va), vì Ê-va, ra từ thân thể xác thịt bằng bụi đất của A-đam, đã nghe theo lời con rắn mà phạm tội ăn trái của cây biết điều thiện và điều ác mà Đức Chúa Trời đã cấm ăn, nên thân thể xác thịt của loài người phải làm nô lệ cho ma quỷ, vì có chép rằng: **vì có sự chi đã thắng hơn người, thì người là nô lệ mọi sự đó.** (2 Phi-e-rơ 2:19b).

Như vậy, chúng ta đã biết theo sự công bình của Luật pháp, thì sự loài người (A-đam) không vâng phục mạng lệnh của Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã khiến cho linh hồn loài người mất sự sống mình, còn thân thể thì bị sự rửa sả cai trị thế nào, thì sự vâng phục các mạng lệnh cùng các điều răn của Đức Chúa Trời cũng sẽ khiến linh hồn người ta được sự sống lại và sẽ được sự sống đời đời, nếu linh hồn đó tiếp tục noi theo sự dắt dẫn của Thần Đức Chúa Trời và thân thể xác thịt của người đó sẽ được hưởng sự phước hạnh thể ấy.

Việc Giê-hô-va Đức Chúa Trời ấn định Lễ vượt qua của Ngài cho dân Y-sơ-ra-ên ấy là Đức Giê-hô-va đã ban giá cứu chuộc cho dân Y-sơ-ra-ên vậy, vì ý nghĩa của chữ **Lễ - ordinance^{H2706}** (trong cụm từ **lễ vượt qua**) chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 11, đó là chữ **חֹק - choq**, số 2706 ra từ chữ **חֻק - chaq**, số 2710 của tiếng Hê-bơ-rơ, đó là sự ban **sắc lệnh, chiếu chỉ, quy định, mạng lệnh, đạo luật bắt phải thi hành, đạo luật dân sự của Đức Chúa Trời quy định, sự ban luật pháp để khắc ghi trạm trở vào vật thể, vào lòng những người thuộc về Đức Giê-hô-va**.

Sự ban **sắc lệnh - ordinance^{H2706}** này, chính là điều Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã phán với dân Y-sơ-ra-ên trong ngày Ngài ban Luật pháp của Ngài cho dân Y-sơ-ra-ên tại núi Si-nai, tức là tháng thứ ba, sau khi dân Y-sơ-ra-ên đã ra khỏi xứ Ê-díp-tô, tức là vào khoảng đầu năm 1445 B.C., Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã phán

rõ về ý nghĩa cùng giá trị của sự ban sắc lệnh này như sau:

Xuất Ê-díp-tô Ký 19:1-8: **Tháng thứ ba, sau khi ra khỏi xứ Ê-díp-tô, trong ngày đó dân Y-sơ-ra-ên đến nơi đồng vắng Si-na-i. Từ Rê-phi-đim ra đi, đến nơi đồng vắng Si-na-i, đóng trại tại đó, đối diện cùng núi. Môi-se bèn lên đến Đức Chúa Trời, Đức Giê-hô-va ở trên núi gọi người mà phán rằng: Người hãy nói như vậy cho nhà Gia-cốp, và tỏ điều này cho dân Y-sơ-ra-ên: Các người đã thấy điều Ta làm cho người Ê-díp-tô, Ta chở các người trên cánh chim đại bàng làm sao, và dẫn các người đến cùng Ta thể nào. Vậy, bây giờ, nếu các người vâng Lời Ta và giữ sự giao ước Ta, thì trong muôn dân, các người sẽ thuộc riêng về Ta, vì cả thế gian đều thuộc về Ta. Các người sẽ thành một nước thầy tế lễ, cùng một dân tộc thánh cho Ta. Bấy nhiêu Lời đó người sẽ nói lại cùng dân Y-sơ-ra-ên. Môi-se đến đòi các trưởng lão trong dân sự, thuật cùng họ mọi Lời Đức Giê-hô-va đã dặn mình nói lại. Cả dân sự đồng thanh đáp rằng: Chúng tôi xin làm mọi việc Đức Giê-hô-va đã phán dặn. Môi-se bèn thuật lại lời của dân sự cùng Đức Giê-hô-va.**

Lê-vi ký 18:1-5: **Đức Giê-hô-va lại phán cùng Môi-se rằng: Hãy nói cùng dân Y-sơ-ra-ên rằng: Ta là Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người. Các người chớ làm theo những điều người ta làm hoặc tại xứ Ê-díp-tô, là nơi các người đã kiều ngụ, hoặc tại xứ Ca-na-an, là xứ Ta dẫn các người đi đến: chớ đi theo thói tục họ. Các người hãy tuân mạng lệnh Ta, gìn giữ luật pháp Ta đặt nơi theo: Ta là Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người. Vậy, hãy giữ luật pháp và mạng lệnh Ta, người nào làm theo, thì sẽ nhờ nó mà được sống: Ta là Đức Giê-hô-va.**

Trong các bài trước, chúng ta đã học và biết ý nghĩa mầu nhiệm của ngày mừng mười tháng Giêng, mỗi gia trưởng tùy theo nhà mình phải bắt một con chiên con. Nếu nhà ít người quá ăn không hết một chiên con, hãy chung cùng người rất lân cận mình, tùy theo số người; và hãy tính cho mỗi chiên con tùy sức người ăn hết. Các người hãy bắt hoặc trong bầy chiên, hoặc trong bầy dê, chiên con đực hay là dê con đực, tuổi giáp niên, chẳng tù vít chi, đoạn để dành cho đến ngày mười bốn tháng này; rồi cả hội chúng Y-sơ-ra-ên sẽ giết nó, vào lối chiều tối. Họ sẽ lấy huyết đem bôi trên hai cây cột và mành cửa của nhà nào ăn thịt chiên con đó. Đêm ấy họ sẽ ăn thịt chiên quay với bánh không men và rau đắng. Chớ ăn thịt nửa chín nửa sống hay là luộc trong nước, nhưng phải quay trên lửa cả và dầu, giò, với bộ lòng. Các người chớ để chi còn lại đến sáng mai; nếu còn lại, hãy thiêu đi.

Mạng lệnh đó là bóng về công việc và trách nhiệm của mọi người nào sẽ tin đến Danh của Đức Chúa Jêsus Christ, phải làm cho linh hồn mình và cho thân thể xác thịt mình, đó là người ấy phải tiếp nhận Đức Chúa Jêsus Christ không phải chỉ là công việc của sự cầu nguyện tiếp nhận Đức Chúa Jêsus Christ làm Chúa của sự sống mình, mà là sự tiếp nhận Lời của Đức Chúa Trời vào trong lòng mình qua sự nghe Luật pháp trọn vẹn, cả Luật pháp văn tự và Luật pháp của Thánh-Linh sự sống, tức là Lễ thật và môi miệng của người tin Chúa phải công bố Lời Đức Chúa Trời trên môi miệng mình và làm theo Lời của Đức Chúa Trời.

Công việc này phải làm liên tục cho đến khi linh hồn người được đón về thiên đàng trong ngày thân thể xác thịt của người ấy qua đời trên đất này.

Bài chúng ta học hôm nay là tiếp theo các bài trước, đó là: **“Vậy, ăn thịt đó, phải như vậy: Dây lưng cột, chân mang giày, tay cầm gậy, ăn hồi hủ; ấy là lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va”**. (Xuất Ê-díp-tô Ký 12:11)

Trong nhân gian có câu: **“Sanh có hạn, Tử bất kỳ”** Nghĩa là người ta có thể đoán được ngày sanh của một thai nhi, nhưng không ai có thể biết được ngày chết của người ta.

Đức Chúa Jêsus Christ đã phán về điều này như sau: **“Ruộng của một người giàu kia sinh lợi nhiều lắm, người bèn tự nghĩ rằng: Ta phải làm thế nào? Vì không có đủ chỗ chứa hết sản vật. Lại nói: Này, việc ta sẽ làm: ta phá cả kho tàng và cất cái khác lớn hơn, thâu trữ sản vật và gia tài vào đó; rồi sẽ nói với linh hồn ta rằng: Linh hồn ơi, mành đã được nhiều của để dành dùng lâu năm; thôi, hãy nghỉ, ăn uống, và vui vẻ. Song Đức Chúa Trời phán cùng người rằng: Hỡi kẻ dại! Chính đêm nay linh hồn người sẽ bị đòi lại; vậy những của cải người đã sắm sẵn sẽ thuộc về ai?”** (Lu-ca 12:16-20)

Ma-thi-ơ 24:32-44: **Hãy nghe lời ví dụ về cây vả, vừa lúc nhành non, lá mới đâm, thì các người biết mùa hạ gần tới. Cũng vậy, khi các người thấy mọi điều ấy, khá biết rằng Con người gần đến, Ngài đang ở trước cửa. Quả thật, Ta nói cùng các người, dòng dõi này chẳng qua trước khi điều kia chưa xảy đến. Trời đất sẽ qua, nhưng Lời Ta nói chẳng bao giờ qua đi. Về ngày và giờ đó, chẳng có ai biết chi cả, thiên**

sứ trên trời hay là Con cũng vậy, song chỉ một mình Cha biết mà thôi. Trong đời Nô-ê thế nào, khi Con người đến cũng thế ấy. Vì trong những ngày trước nước lụt, người ta ăn, uống, cưới, gả như thường cho đến ngày Nô-ê vào tàu, và người ta không ngờ chi hết cho đến khi nước lụt tới mà đùa đem đi hết thảy, khi Con người đến cũng như vậy. Lúc ấy, sẽ có hai người nam ở trong một đồng ruộng, một người được đem đi, còn một người bị để lại; và có hai người nữ đang xay cối, một người được đem đi, còn một người bị để lại. Vậy hãy tỉnh thức, vì các người không biết ngày nào Chúa mình sẽ đến. Hãy biết rõ, nếu người chủ nhà đã hay canh nào kẻ trộm sẽ đến, thì tỉnh thức, không để cho đào ngạch nhà mình. Vậy thì các người cũng hãy chực cho sẵn, vì Con người sẽ đến trong giờ các người không ngờ.

Như chúng ta đã biết những sự đã chép trong sách Sáng thế ký được gọi là Đá góc quý báu, là Đá đã thử nghiệm, là Nền bền vững, Đá đó chính là Luật pháp mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho loài người qua dân Y-sơ-ra-ên và được đặt trong Hòm Giao-ước tại nơi Đền thờ của Đức Giê-Hô-Va, là bóng về việc Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sẽ đặt Luật pháp của Ngài vào trong lòng và trong trí của những người nào kính sợ Đức Giê-Hô-Va và yêu mến Luật pháp của Đức Chúa Trời. Nhưng Đức Thánh-Linh sẽ không tự làm công việc này cho đến khi Luật pháp của Đức Chúa Trời được rao giảng ra cách trọn vẹn, nghĩa là cả Luật pháp văn tự và Luật pháp của Thánh-Linh sự sống và những người được nghe Luật pháp của Đức Chúa Trời phải thật sự có lòng kính sợ Đức Giê-Hô-Va và yêu mến Luật pháp của Ngài, thì bấy giờ Đức Thánh-Linh, là Đấng biết lòng dạ loài người mới ghi tạc Luật pháp của Ngài vào trong lòng và trong trí của người nào xứng đáng.

Cũng vậy, nếu trong dân Y-sơ-ra-ên có người nào không vâng phục mạng lệnh của Đức Giê-Hô-Va trong việc ăn thịt chiên con với bánh không men và rau đắng, cùng không bôi huyết của chiên con đó trên hai cây cột và mào cửa của nhà mình, thì thiên sứ huỷ diệt vào nhà đó và diệt con trưởng nam của nhà đó, không có sự phân biệt người đó là người đó là người Hê-bơ-rơ hay là người Ê-díp-tô.

Cũng một nguyên tắc đó cho đến tận ngày sau rốt này, Đức Giê-Hô-Va vẫn đang thi hành sự xét đoán các thần của xứ Ê-díp-tô trong Lễ vượt qua của Ngài, thông qua các cuộc chiến tranh, các tai họa, như thiên tai, các thứ bệnh dịch mà Ngài đã phán và được chép trong Xuất Ê-díp-tô Ký 12 câu 12: **Đêm đó Ta sẽ đi qua xứ Ê-díp-tô, hành hại mọi con đầu lòng xứ Ê-díp-tô, từ người ta cho đến súc vật; Ta sẽ xét đoán các thần của xứ Ê-díp-tô; Ta là Đức Giê-hô-va.**

Chữ **hành hại** - smite^{H5221} chép trong câu 12 trên, đó là chữ **נָכַח** - nakah, số 5221 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **đánh, đánh bại, trừng phạt, làm cho thất bại, giết chết, làm cho chết, giáng tai họa, xua đuổi, xâm chiếm, chế ngự, chiếm đoạt, chinh phục, khuất phục, nô dịch hoá, tàn phá, cướp bóc, hành hạ, ngược đãi, phá huỷ, tiêu diệt, triệt phá, làm mất hiệu lực, làm cho bị thương, làm cho bị giết;**

Chữ **xét đoán** chép trong câu 12 trên, bao gồm hai chữ, đó là chữ **execute**^{H6213} là **sự thi hành, thực hành sự phán xét** và chữ **judgment**^{H8201} là **phán xét**.

Chữ **xét (xét xử)** - execute^{H6213} chép trong câu 12 trên, đó là chữ **עָשָׂה** - 'asah, số 6213 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **hành động một cách rõ ràng và rộng khắp, chịu trách nhiệm, tuân theo mạng lệnh, duy trì, rập theo khuôn mẫu đã định, sửa soạn, sắm sửa, thi hành, thực hiện cách siêng năng, bỏ tù, tống giam, bắt giữ;**

Chữ **đoán (xử đoán)** - judgment^{H8201} chép trong câu 12 trên, đó là chữ **שֹׁפֵט** - shephet, số 8201 ra từ chữ **שָׁפַט** - shaphat, số 8199 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **sự trừng phạt, sự trừng trị theo quyết định của tòa án; sự xét đoán, sự phân xử, sự chứng minh, sự biện hộ, sự cai trị, sự tranh luận trong sự luận tội, sự thực hiện phán quyết theo luật pháp;**

Chữ **thần** - the gods^{H430} chép trong câu 12 trên, đó là chữ **אֱלֹהִים** - 'elohiym, số 430 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **thần, thần linh, kẻ thống trị, kẻ chuyên quyền, thiên sứ, tạo vật của Đức Chúa Trời;**

Các thần được chép đây, không chỉ nói về thần linh như thiên sứ, ma quỷ, mà còn nói đến loài người, được Lời Chúa chép là **thần** - gods^{H430} nữa.

Thi-Thiên 82:6-8: Ta đã nói: Các người là thần (gods^{H430}), hết thảy đều là con trai của Đấng Chí cao. Dầu vậy, các người sẽ chết như loài người, sa ngã như một quan trưởng. Hỡi Đức Chúa Trời, hãy trở lại đây, đoán xét thế gian; Vì Chúa sẽ được muôn dân làm cơ nghiệp.

Vì có nhiều người tin Chúa chưa hề được dạy dỗ, chưa hề được biết ý nghĩa của ngôn ngữ gốc của Kì nh-

Thánh, thậm chí cả những người mang danh là mục sư, được học cổ ngữ, là ngôn ngữ Hê-bơ-rơ và ngôn ngữ Hy-lạp (Greek) được dùng để chép trong Kinh-Thánh, cũng không vì có những tín chỉ “*cử nhân cổ ngữ*” mà những người đó được cấp, mà khiến họ hiểu biết được ý nghĩa sâu nhiệm của Lời Đức Chúa Trời, vì sự hiểu biết đến từ Đức Thánh-Linh.

Chính vì sự thiếu hiểu biết mà người ta luôn cho rằng, Đức Chúa Trời là sự yêu thương, nên người nào đã cầu nguyện tiếp nhận Đức Chúa Jêsus Christ làm Chúa của sự sống mình, thì người ấy đã được cứu!

Người nào có những ý tưởng đó ở trong đầu, trong trí mình, thì điều đó có nghĩa **thần** trong người đó vẫn đang ngồi trong bóng của sự chết và người ấy đang đi trong bóng của sự chết, sự tin của người đó là vô ích.

Chúng ta hãy xem Lời Chúa nhắc nhở chúng ta về trách nhiệm của mỗi người tin Chúa phải làm trong đêm của Lễ Vượt Qua này.

1 Tê-sa-lô-ni-ca 5:1-10: **Hỡi anh em, về thời và kỳ, thì không cần viết cho anh em; vì chính anh em biết rõ lắm rằng ngày của Chúa sẽ đến như kẻ trộm trong ban đêm vậy. Khi người ta sẽ nói rằng: Bình hòa và an ổn, thì tai họa thành linh vụt đến, như sự đau đớn xảy đến cho người đàn bà có nghén, và người ta chắc không tránh khỏi đâu. Nhưng, hỡi anh em, anh em chẳng phải ở nơi tối tăm, nên mỗi ngày đó đến thành linh cho anh em như kẻ trộm. Anh em đều là con của sự sáng và con của ban ngày. Chúng ta không phải thuộc về ban đêm, cũng không phải thuộc về sự mờ tối. Vậy, chúng ta chớ ngủ như kẻ khác, nhưng phải tỉnh thức và dè giữ. Vì kẻ ngủ thì ngủ ban đêm, kẻ say thì say ban đêm. Nhưng chúng ta thuộc về ban ngày, nên hãy dè giữ, mặc áo giáp bằng đức tin và lòng yêu thương, lấy sự trông cậy về sự cứu rỗi làm mũ trụ. Vì Đức Chúa Trời chẳng định sẵn cho chúng ta bị cơn thịnh nộ, nhưng cho được sự giải cứu bởi Đức Chúa Jêsus Christ chúng ta, là Đấng đã chết vì chúng ta, hầu cho chúng ta hoặc thức hoặc ngủ, đều được đồng sống với Ngài.**

Ê-phê-sô 6:10-18: **Vả lại, anh em phải làm mạnh dạn trong Chúa, nhờ sức toàn năng của Ngài. Hãy mang lấy mọi khí giới của Đức Chúa Trời, để được đứng vững mà địch cùng mưu kế của ma quỷ. Vì chúng ta đánh trận, chẳng phải cùng thịt và huyết, bèn là cùng chủ quyền, cùng thế lực, cùng vua chúa của thế gian mờ tối này, cùng các thần dữ ở các miền trên trời vậy. Vậy nên, hãy lấy mọi khí giới của Đức Chúa Trời, hầu cho trong ngày khốn nạn, anh em có thể cự địch lại và khi thắng hơn mọi sự rồi, anh em được đứng vững vàng. Vậy, hãy đứng vững, lấy lễ thật làm dây nịt lưng, mặc lấy giáp bằng sự công bình, dùng sự sẵn sàng của Tin Lành bình an mà làm giày dép. Lại phải lấy thêm đức tin làm thuẫn, nhờ đó anh em có thể dập tắt được các tên lửa của kẻ dữ. Cũng hãy lấy sự cứu chuộc làm mũ trụ, và cầm gươm của Đức Thánh Linh, là Lời Đức Chúa Trời. Hãy nhờ Đức Thánh Linh, thường thường làm đủ mọi thứ cầu nguyện và nài xin. Hãy dùng sự bền chí trọn vẹn mà tỉnh thức về điều đó, và cầu nguyện cho hết thầy các thánh đồ.**

Khải huyền 3:14-22: **Người cũng hãy viết cho thiên sứ của Hội thánh Lao-đi-xê rằng: Đây là Lời phán của Đấng A-men, Đấng làm chứng thành tín chân thật, Đấng làm đầu cột rễ cuộc sáng thế của Đức Chúa Trời: Ta biết công việc của ngươi; ngươi không lạnh cũng không nóng. Ước gì ngươi lạnh hoặc nóng thì hay! Vậy, vì ngươi hâm hẩm, không nóng cũng không lạnh, nên Ta sẽ nhả ngươi ra khỏi miệng Ta. Vả, ngươi nói: Ta giàu, ta nên giàu có rồi, không cần chi nữa; song ngươi không biết rằng mình khổ sở, khốn khó, nghèo ngặt, đói mù và lỏa lồ. Ta khuyên ngươi hãy mua vàng thử lửa của Ta, hầu cho ngươi trở nên giàu có; mua những áo trắng, hầu cho ngươi được mặc vào và điều xấu hổ về sự trần truồng ngươi khỏi lộ ra; lại mua thuốc xức mắt đặt thoa mắt ngươi, hầu cho ngươi thấy được. Phàm những kẻ Ta yêu thì Ta quả trách sửa phạt; vậy hãy có lòng sốt sắng, và ăn năn đi. Nay, Ta đứng ngoài cửa mà gõ; nếu ai nghe tiếng Ta mà mở cửa cho, thì Ta sẽ vào cùng người ấy, ăn bữa tối với người, và người với Ta. Kẻ nào thắng, Ta sẽ cho ngồi với Ta trên ngôi Ta, như chính Ta đã thắng và ngồi với Cha Ta trên ngôi Ngài. Ai có tai, hãy nghe Lời Đức Thánh Linh phán cùng các Hội thánh!**

Hết Bài 12 - Phần 3 (tiếp theo 3) Còn tiếp.

VĂN CHÂU MINISTRY